

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Genij našega rodu

Narod, ki je postavil Ivanu Cankarju spomenik, je v največjem svojem sodobnem pisatelju počastil samega sebe. Le znamenje naše prirojene skromnosti: je, če slavnost odkritja ni bila zasnovana v tako velikem stilu, kakor bi ga tak dogodek bil zaslužil. Za to skromnost, pa se skriva ponos ljudstva, ki se zaveda, da je v svojem vrhniškem sinu doseglo tak višek kulture, izrastle iz njegovih lastnih sil, iz slovenskega duha, zemlje in zgodovine, da mu ni treba šumnega zunanega poudarka. Notranje bogastvo naše narodne duše govori samo po sebi kakor so si Cankarjeva dela sama po vse ovire premagajoči moči genija svojega stvarnika utrla pot med prve kulturne narode sveta, čeprav so pisana v jeziku, ki ga govori samo poldrug milijon ljudi, stisnjenih v ozki pas med vzhodnimi Alpami in Jadranskim morjem.

Cankar sam je nekatere negativne lastnosti Slovencev bical z neusmiljenim sarkazmom, zato pa iz celotnega njegovega dela še bolj izstopajo svetle črte našega narodnega obraza, vrezane v zgodovino tihega, malokdaj po kakšni uporniški kretnji prekinjenega trpljenja. In še to, kar se etičnemu ocenjevanju potomcev prikazuje kot napaka, je bilo v mnogih slučajih potrebno, da je maloštevilen rod preстал navale, pritisk in pretrse, ki bi ga bili zlomili in zdrobili, če se ne bi bil znal pred viharjem ukloniti. Marsikdo, ki se danes postavlja Cankarju ob stran kot vzvišen in jedek kritik naše malenkostne vsakdanosti, bi za njegovega življenja najbrž ne bil stopil iz vrste onih egoističnih, prikritih in ponižujočih so povprečnežev, ki jih je Cankar grajal brez obzira, a je na dnu njihove duše vseeno videl, kaj pod gruščem in smetjo Aleši iz Razora skrivajo lepega in neminljivo vrednega iz zakladnice naše ljudske duše. Cankarjevo delo ni samo register naših hib in grehov, ampak tudi epopeja onih pozitivnih vrednot, ki so našemu ljudstvu pomagale, da se je ohranilo in po kraljevski poti križa dvignilo do svoje današnje stopnje.

Da je v tej naši borbi za naroda vredno življenje, rasteče iz prostega životarjenja na gmoti in za gmoto v višine najizbranejšega duhovnega snovanja, prvenstveno vlogo igral naš jezik, po katerem smo iz sužnjev postali svobodni ljudje, to vemo že iz šole, kjer so nam naši učitelji pripovedovali o pomenu Prešernovega dela. Pa so se najbrže tudi naši učitelji premalo zavedali in premalo čutili, kako velik, dalekosežen in globok je bil ta pomen, kakor tudi mi to delo še vse premalo cenimo in našemu gorenjskemu velikemu duhu vse premalo hvale zanj vzdajamo. Da ni bilo njega, bi danes iz vseh slovenskih plemen, ki vsa, ne izvemši najmanjše tam v Lužicah, imajo svojo lasten književni jezik, edino Slovenci tega ne imeli, pa bi z njim bili izgubili, oziroma ne bi bili razvili onih kulturnih, etičnih, rodniških vrednot, ki v naši ljudski biti počivajo, pa bi naša govorica kvečjemu še kot umirajoče narečje životalila v ustih starcev v najoddaljenejših rovtah. Tako bi bila naša ljudska duša počasi usahnila; po zaslugi poeta iz Vrbe pa je njena govorica danes jezik visoko izobraženega južnoslovenskega naroda, ki ima važno mesto na mejni črti med zapadom in istokom.

K nezaslutni obogatitvi tega jezika in s tem naše ljudske duše je za Prešernom največ pripomogel Ivan Cankar; iz njega vemo mnogo o sebi, kar bi nam bilo sicer ostalo prikrto; posvetil je v naša brezdna, pokazal na plitvine, nas do dobra prerušal in nam pomagal, da smo spoznali za laž in pretvaro marsikaj, kar smo imeli do njega za resnično in pristno. Bil je v marsičem naš Nietzsche, pa nas ni zapeljal v popolno zanikanje ko ta, ampak k tisti čisti in pristni človečnosti, ki je nujno potrebna, če hočemo v religiji Boga služiti zaradi vesti v resnici in odkritosrčnosti. Te strune so zazvenele v nas po dotiku njegovega genija, ki nam je govoril v jeziku, katerega je izbrusil in izlikal do jasne prozornosti in tenčine pa obenem do moči, ki pretresa in očisti.

Smemo se šteti srečne, da imamo rod, ki v iskreni ljubezni do slovenskega ljudstva sledi Ivanu Cankarju. V ljubezni, ki ne išče koristi, ampak je vsa dar in udanost; ki vrača rodu, kar je od njega prejela. Treba pa nam je v času, ko se zopet z vso močjo čutijo posledice ogromnega sunka, ki je omajal temelje takozvane nove dobe, več tistega poguma, ki ga je imel Ivan Cankar, več ponosa in zavesti, kaj Slovenci moremo in znamo in kakšno vlogo moremo in moramo igrati, da se okrepi in dvigne jugoslovanstvo pa da se tudi prerodi in obnovi človeštvo krščanske Evrope. To svoje poslanstvo bo slovensko ljudstvo izpolnjevalo polnovredno le po tradiciji Prešerni in Cankarja, v njunem duhu in v njunem jeziku, ki tega duha najpooplnjeje razodeva pa je zajet iz globin slovanstva in jugoslovanstva, katero obenem izpopolnjuje.

Terseglav.

Dunajska vremenska napoved. Za enkrat je še verjetno, da se bo vreme še nadalje zboljšalo, v splošnem pa bo še vedno trajalo negotovo hladno vreme.

Preizkušnja male antante?

Zelo majhno navdušenje Češkoslovaške za agrarno zvezo Jugoslavija-Romunija - Huda opozicija čeških agrarcev

(Od našega češkega poročevalca)

Praga, 11. avg. b. Nervoznost, ki jo je povzročila konferenca v Sinaji, traja naprej. Češko javno mnenje še vedno išče jasnega stališča, ki naj ga zavzame v tem vprašanju. Češkoslovaška se nahaja v težavnem položaju. Politične simpatije jo vežejo z Jugoslavijo in Romunijo, s katerima je sedaj že 10 let skupno motrila in reševala večja in važnejša evropska vprašanja, osobito ona, ki so imela kakšno zvezo s politično neodvisnostjo nasledstvenih držav. Kulturno prijateljstvo med Češkoslovaško in Jugoslavijo je starejše od politične koncepcije Male Antante. Narodnostne vezi med Češkoslovaki in med južnimi Slovani spadajo med najlepši dokaz nesebičnega prijateljstva dveh narodov, ki sta v istih okoliščinah morala braniti jezik in narodnostne tradicije proti tujim silam, ki so ju hotele raznaroditi. To so veliki zakladi, ki bodo vedno garantirali odkritosrčnost odnosov med obema državama.

Človek bi bil zato pričakoval, da bo Češkoslovaška v luči te lepe prošlosti pozdravila iniciativo Jugoslavije, ki ima namen utrditi in trdno med seboj povezati tudi gospodarske odnose držav, ki so že trko dolgo sodelovale na drugih poljih. Če do danes še vedno čakamo tega navdušenja od strani češkoslovaške države, nas to ne sme spraviti iz ravnotežja. Kdor reče gospodarstvo, reče tudi denar in kdor pravi denar, ta mora vzeti v obzir tudi privatne interese posameznikov, ki niso vedno v skladu z interesi države. To se je v Češkoslovaški tudi pripetilo. Morebiti bomo morali čakati še dolgo, predno se vse plasti naroda, tudi one, ki bi eventualno morale privoliti v žrtve, spoprijaznijo s sinajsko idejo balkanske poljedelske zveze, spojene s češko industrijo; ideje, ki je garant za nadaljnji obstoj Male Antante, kadar bi ta iz čisto političnih razlogov postala nepotrebna.

Prvi vtis, ki ga je zapustila sinajska konferenca v Pragi, je bil ta, da se hočeta Jugoslavija

in Romunija od Male Antante oddaljiti, češ, da je za enkrat zadostila svojim potrebam: Habsburžanov še ni nazaj, reparacijsko vprašanje je bilo v Haagu in pozneje v Parizu ugodno rešeno. Ko so pa začela prihajati dopolnilna poročila, da nameravata obe balkanski državi zaprositi Češkoslovaško za sodelovanje, kakor hitro bosta med seboj edini, se je prvotna nezadovoljnost spremenila v neko dobrohotno nezaupljivost, ki se seveda dan za dnem večja, ker stališče, ki ga recimo zavzema češkoslovaška industrija, ali pa češki agrarci, ni spodobno.

Nekateri krogi, katerim načeljuje »Prager Tagblatt«, oziroma židovski velekapital, se tolažijo s tem, da so balkanske države bile samo radi »katastrofalnega gospodarstva« prisiljene do teh »eksperimentov« in da jih bodo opustile, ako Bog da lepo vreme in dobro letino na Balkanu, v ostali Evropi pa pomanjkanje žita.

Gospodarski krogi smatrajo položaj za manj tragičen. Po njihovem mnenju sta Jugoslavija in Romunija hoteli pred vsem doseči tri stvari: 1. Kolikor mogoče nizke carine na svoje poljedelske pridelke v Češkoslovaški; 2. centralizacijo prodaje žitnih pridelkov v dveh pod državno kontrolo stojišč prodajnih družb; 3. carinsko zvezo glede gotovih pridelkov, ki pa se šele imajo določiti. Obe prodajni centrali, romunska in jugoslovanska, bi izvoz poljskih pridelkov v Češkoslovaško tako usmerili, da bi Češkoslovaška plačala protivrednost uvoženih agrarnih produktov v izvoženih industrijskih pridelkih. To je po mnenju nacionalnih ekonomov čisto ugodna baza za nadaljnje pogovore med balkanskimi državama in med Češkoslovaško. Seveda se bodo pojavile težave, tako govorijo, ko bo treba ustanoviti imenovani dve izvozni društvi in njima dati delazmočno obliko.

Nekateri industrijski pa se prav resnično boje agrarnega bloka, ki bi naj imel namen napra-

viti pritisk na Češkoslovaške, da nakupuje na Balkanu svoje živežne potrebe proti istovredni kompenzaciji v industrijskih pridelkih. Češkoslovaška namreč ima sijajen trg za svojo industrijo v Jugoslaviji, medtem ko balkanski uvoz živeža v Češkoslovaško ne dosega niti četrtinske vrednosti češkega industrijskega izvoza na Balkan. Čehom bi bilo popolnoma vseeno, ali se Jugoslavija in Romunija zvežeta ali ne; kar jim dela skrbi, je zadrževanje, postavljena na sinajski konferenci, da bosta ti dve državi kupili samo toliko industrijskih pridelkov, kolikršna bo vrednost agrarnih pridelkov, ki jih bo v Jugoslaviji in Romuniji kupovala Češkoslovaška. V tem baje leži tragika alternative. Če balkanski državi dosežeta to, kar nameravata, potem bo morala Češkoslovaška industrijski izvoz v obe državi za polovico zmanjšati, ali pa svoj agrarni izvoz od istolam za dvakrat povišati. Češka namreč proda v obe državi za dve milijardi č-Kron blaga in ga kupi od tam le za 750 milijonov č-Kron. Vprašanje tako postavljeno, poslano jasno in nevojno čeških industrijskecev razumljivo.

Češki agrarci pa so naravnost jezni, če se jim govori o možnosti, da bi CSR morala vsaj napram agrarni dvoezvi na Balkanu izbrisati uvozne carine na poljske pridelke. Poljedelski protekcionizem je zanje politična formula in kakor hitro bi tam popustili, potem morajo kot politična stranka seveda izginiti.

Vseeno pa prevladuje mnenje, da bodo češkoslovaški voditelji črpali v velikem zakladu starih prijateljskih tradicij do bratov na jugu nove smeri, da bodo znali narod prepričati, da so za vzdrževanje ljubezne potrebe večjih včasih tudi žrtve, in da se bo slednjič ustanovila v srednji Evropi močna enota, koristna njim samim in pa njenim balkanskim zaveznikom.

Znamenit govor dr. Wirtha ob proslavi ustave

Berlin, 11. avg. as. Na uradni proslavo obletnice weimarske ustave, ki je bila danes v sejni dvorani nemškega državnega zbora, se je zbrala ogromna množica ljudi pred parlamentom. V dvorani sami pa so bili samo povabljeni gostje. Tudi diplomatski zbor je prišel polnoštevilno, na čelu dvoja papežev nuncij. Ko je prišel državni predsednik Hindenburg, so ga pozdravili s tem, da so se dvignili s sedežev. Nato je imel slavnostni govor notranji minister dr. Wirth. V svojem govoru je naglašal, da v Nemčiji ni tal za diktaturo. Nemški narod je danes, kar se tiče notranjepolitičnega po-

lozaja morda najbolj svobodni narod na svetu, toda političnega človeka in politične ideje omejujejo interesne organizacije. Svoj govor je končal s pozivom na mladino, naj ne napravi državnega zbora nesposobnega za delo z negativnim radikalizmom. Po tej slovesnosti v državnem zboru je odšel Hindenburg v spremstvu predsednika državnega zbora Loebeja, državnega kanclerja Brüninga in več drugih ministrov na rampo pred državni zbor, kjer ga je množica navdušeno pozdravljala. Nato si je Hindenburg ogledal častno stotnjo, postavljeno pred drž. zborom. S tem je bilo slovesnost končana.

Skrajno izzivalen govor ministra Treviranusa

Treviranus zahteva korekturo nemško-poljske meje in govori o krivicah mirovne pogodbe

Berlin, 11. avg. as. Današnja proslava obletnice nemške ustave se uradno praznuje svečano. Ze včeraj pa je na proslavi patriotskih društev vzhodne in zapadne marke dal minister za zasedene kraje in znani voditelj ljudskih konservativcev Treviranus take izjave, ki bodo brez dvoma povzročile na Poljskem nevoljo, ker je problem vzhodnih mej obravnaval na zelo malo diplomatičen način. Niti državni kancler niti zunanji minister nista prej vedela za ta govor, katerega zato tudi ne bodo mogle odobravati najmerodajnejše instance.

Treviranus je rekel, da je »obrezana dežela ob Visli nezaceljena rana na bolnih pljučih Nemčije«. S krutim pritiskom je Wilson silil na to, da se vzhodna Prusija odreže nenaravno od Nemčije. Nemško mesto Danzig je bilo obsojeno v stanje, ki ni ne to ne ono. Bodočnost poljskega sosedja, ki svoje državne moči niti najmanj ne more pripisovati nemškim krvavim žrtvam, se more zava-

rovati le tako, da Nemčija in Poljska ne bosta v večnem nemiru radi nepravilnih meja. Prišel bo dan, ko bo boj za pravico osvobodil Nemčijo in Evropo.

Pariz, 11. avg. as. Govor Treviranusa je v pariških listih izzval najostreje proteste. »Intransigent« piše: To ni več odkrit napad, kajti, kar je včeraj storil Treviranus proti mirovnim pogodbam, je prej neke vrste ultimatum. List zahteva, da mora nemška vlada takoj desavuirati drznega narodnosocialističnega in po revanži hlepečkega ministra, posebno, ker njegov resor po izpraznitvi zasedenih krajev nima več pravice do obstoja.

Tudi »Temps« odklanja izvajanja ministra za bivoše zasedene pokrajine. »Nesramna drznost — tako piše — je, če si nemški minister, posebno pa še minister narodnosocialistične barve, kakršen je Treviranus, upa govoriti o kršitvi pravic po mirovnih pogodbah. Nemško cesarstvo je bilo ustanovljeno samo s flagrantno kršitvijo pravice.«

Pomenljiva poljska nacionalna manifestacija

Varšava, 11. avgusta. AA. Včeraj je bil v Radom 9. kongres bivših poljskih legionarjev. Kongresa so se udeležili maršal Pilsudski, predsednik vlade Slavek, minister pravde Car, minister notranjih zadev Jožefski, minister vojne Prister, minister pošte in brzojava Berner in minister agrarne reforme Stiničev, dalje predsednik senata Simanski, bivši predsednik vlade Marčevski in Svitalski, mnogo generalov, višjih uradnikov in več kot 10.000 občanov. Po posvetitvi spomenika, postavljenega v spomin legionarjem, so legionarji in druga društva defilirali pred maršalom Pilsudskim, ki ga je zbrana množica burno pozdravljala. Po končanem defileju je bila plenarna seja kongresa. Po zdravno besedo je imel predsednik vlade Slavek,

ki je v svojem govoru omenil, da so dela poljskih legionarjev zvesta ideologiji maršala Pilsudskega, ki se naslanja na narodno etiko vseh razredov družbe in ki je vse svoje moči posvetil državi.

Za predsednikom Slavekom je govoril general Smidel, ki je pozdravil vse bivše legionarje in zahvaloval, ki vsi državljani pomagajo iz narodne ljubezni domovini za njeno blaginjo. Po izglasovanju resolucije je kongres sklenil svoje delo, vsi prisotni pa so priredili burne ovacije maršalu Pilsudskemu. Resolucija legionarjev se glasi:

Legionarji bodo zvesti svojim tradicijam dalje, podpirali vsa mislivojiminaprimaršala Pilsudskega v njegovem stremjenju, da doseže nove oblike političnega življenja na Poljskem.

Zato obsojajo vse one, ki pri notranjih poljskih bojih iščejo pomoči od zunaj. Deveti kongres poljskih legionarjev je ponosen, da se prvič vije na morju zastava predsednika poljske republike kot sijajen znak poljskih pravic do izhoda na morje in dokaz, da bo poljska zastava ostala na morju kot znak moči nove Poljske. Legionarji smatrajo sedanje meje Poljske za definitivne in jih bodo branili kakor doslej tudi v bodoče do poslednje kaplje krvi.

Papež evharističnemu kongresu v Zagrebu

Jugoslovanski škofje v Zagrebu

Vatikansko mesto, 11. avg. p. Sv. oče Pij XI. je ob priliki imenovanja msgr. Pelleggrinetija, apostolskega nuncija in naslovnega škofa Adane, za papeževnega delegata na evharističnem kongresu poslal pismo, v katerem izraža svojo radost nad kongresom in svoje nade, da bo kongres mnogo pripomogel k razširjenju čiščenja sv. Evharistije. Sv. oče v pismu opozarja na korist pogostega obhajila. Nadeja se, da bo kongres imel to posledico, da bodo verniki pogostejše pristopali k Gospodovi mizi. Pismo se zaključuje z imenovanjem za delegata in podelitvijo vseh običajnih odpustkov na evharističnem kongresu. Apostolsko pismo se odlikuje po očetovski prisrčnosti in kaže očetovsko naklonjenost sv. očeta in njegovo skrb za naš narod in za njegove duhovne dobrine.

Zagreb, 11. avg. p. Osrednji odbor za evharistični kongres opozarja vse udeležence, ki so brzojavno naročili legitimacije, da naj v Zagrebu obdržijo vozne karte, ki jim bodo skupno z legitimacijami, ki jih bodo dobili pri osrednjem odboru, dajale pravico za brezplačen povratek.

Nocoj je prispela skupina češkoslovaških katoličanov, ki bodo pripravili vse potrebno za bivanje večje skupine Čehoslovakov, ki prispe jutri, po številu več kot nad 200. Na kongres pride tudi okrog 150 Čehoslovakov, ki se nahajajo na letovanju na našem Jadranu. Grško katoliški škof dr. Gajdič iz Prešove pripelje skupino Ukrajincev. Francozi pridejo pod vodstvom abeja Trambousea v četrtek. Tudi Švicarji pridejo na kongres pod vodstvom msgr. Perretija. Gradišćanske Hrvate, ki pridejo v četrtek, bo vodil duhovnik Horvat. Poljske udeležence pa bo vodil Kaczinski.

Za časa evharističnega kongresa se bodo, kakor smo že poročali, vršile konference jugoslovanskih katoliških škofov. Konference se pričnejo jutri in bodo trajale do četrтка. Danes so prispeli v Zagreb nadškof vrhbosanski dr. Sarič, škof mostarski msgr. Mišić, škof križevski Njarady, hvarski dr. Pušić, zastopnik kotorskega škofa msgr. Milošević, popoldne so prišli škof djakovski dr. Akšamović, ljubljanski dr. Rožman, krški dr. Srebrnič, škofijski administrator dr. Budanović. Jutri bodo prišli še ostali škofje, med njimi primas srbski dr. Dobrović, in urizrenski škof dr. Gaidovec.

Nezgoda ministra dr. Korošca

Ljubljana, 11. avgusta. AA. Minister za šume in rudnike dr. Anton Korošec se je na Mrzlem Studencu pri padcu na trdem terenu tako nesrečno ranil, da je moral večerjati zateči v Ljubljano v zdravniško oskrbo g. dr. Blumauerja.

Naša vlada v pomoč rudarjem

Belgrad, 11. avg. z. Ob vlogi, ki jo je vlada prejela od rudarskih organizacij radi brezposelnosti, in radi težkega stanja, v katerem je rudarska industrija, se bodo prihodnji teden vršile konference v tej stvari zainteresiranih ministrstev. Te resolucije se bodo obravnavale. Zlasti se bo obravnavala možnost izrednih ukrepov za pomoč rudarskim delavcem.

Na tej konferenci se bodo obravnavala vprašanja plaširanja naših dobrih delavcev po rudnikih Francije in drugih držav. S temi državami bi se sklenile slične pogodbe, kakor jo že imamo z Nemčijo. Na vsak način se bodo napravili učinkoviti koraki za zaščito rudarjev.

Za prizadete po neurju

Belgrad, 11. avg. z. V finančnem ministrstvu so končana dela na zakonskem načrtu za znižanje davkov za kmete, ki so trpeli radi neurja. To je prva pomoč kmetom, da se olajša težka gospodarska kriza v državi. Zakonski načrt se bo poslal po 15. avgustu predsedniku vlade.

Gradnja železniških prog

Belgrad, 11. avg. z. Spomladi se bo v vardarski banovini nadaljevala gradnja prog, ki bodo najvažnejša središča in banovine vezala z ostalimi deli države. V prvi vrsti se bodo gradile te zveze: Prilep—Bogomilje—Veleš—Skoplje—Gostivar—Ohrid, dalje Mitrovica—Peč. Na jesen in preko zime se bo delalo samo na progah Raska—Mitrovica in Kuršumlija—Prokuplje—Pristina, za katere so potrebni krediti že odobreni.

Poincaré proti nemškim nakanam

Verdun, 11. avg. AA. V govoru, ki ga je imel v Craillonu v departementu Gornje Meuse pri odkritju spomenika v vojni padlim bojevnikom, je Poincaré med drugim rekel: Francija, ki je že v naprej plačala kupno vsoto za obnovo opustošenih krajev, nima nikakega drugega jamstva za pokritje svojih izdatkov kakor nemške obljube. Ko je zmagoviti narod pokazal s svojim viteštvom, da veruje svojemu nasprotniku, je najmanj, kar sme zahtevati v zameno od tega protivnika, da ne skuša neprestano izpremeniti pogodb in izbrisati podpisa pod njimi.

Kronanje kralja Karola

Bukarešta, 11. avg. p. Sklenjeno je, da se bo vršilo kronanje kralja Karla II. v Albi Juliji dne 21. septembra pod vlado dr. Maniuja, ker se temu nobena stranka ne protivi. Pri kronanju bodo zastopane vse politične stranke.

Veliki vojaški manevri v Alпах

Pariz, 11. avg. as. Ne samo v Loreni, temveč tudi v Alпах med St. Maurienne in Mondane bodo začetkom septembra veliki vojaški manevri, ki bodo trajali deset dni in katerih se bodo udeležili vsi alpski lovski bataljoni v vojni moči, dalje mnogo pešpolkov, veliki oddelki lahke in težke artilerije ter en polk tankov, skupno 50.000 do 60.000 mož. Vojni minister Maginot se jih bo udeležil osebno.

Pariz, 11. avg. as. »Matine« demantira senzacionalno vest »Echo de Paris«, da se bodo veliki jesenski manevri v Loreni odpovedali ali zmanjšali radi otroške epidemije v Alzaciji in Loreni. Vojno ministrstvo manevrov še ni odpovedalo. Tudi že ponehuje epidemija ter je verjetno, da se bodo vršili manevri v polnem obsegu.

Italijani beže v Francijo

Pariz, 11. avg. as. Preteklo noč se je 30 italijanskih beguncev v spremstvu več žensk in otrok izgubilo ponoči, ko so hoteli zbežati v Francijo čez ledenik Roche Melan. Našla jih je francoska patrulja in odpeljala v Bessans. Ko so stopali v dolino, so našli še truplo begunca, ki je na begu omagal in zmrazil. V svoji beležnici je še vpisal svoje zadnje ure in prosil, da obvestijo njegovega očeta o njegovi smrti.

Mihajlov obtožen tudi umora Protogerova

Sofija, 11. avg. as. Bolgarski pravosodni minister je odredil, da se poleg obtožbe proti voditelju macedonskih revolucionarjev Ivanu Mihajlovu radi navajanja k umoru časnika Kundaeva uvede proti Mihajlovu tudi preiskava radi skrivne pri umoru generala Protogerova. Mihajlov je večkrat v macedonskih komunikacijah in brošurah javno priznal, da je bil Protogorov umorjen po njegovem naročilu, ne da bi bila sodišča do sedaj na to reagirala. Zato je nenadni nalog pravosodnega ministra javnost zelo presenetil. V macedonskih krogih se izjavlja, da se Mihajlov, proti kateremu je bila izdana tirailica, že več mesecev nahaja v inozemstvu, da se zdravi proti jetiki.

Bančne zbornice

Belgrad, 11. avg. z. V trgovinskem ministrstvu so končana dela na zakonskem načrtu o bančnih zbornicah, ki se bo te dni poslal zainteresiranim organizacijam, da o njem izreče svoje mnenje, nakar bo zakon dobil svoje končno veljavno besedilo.

Zahteve belgrajskih gospodarskih krogov

Belgrad, 11. avgusta. m. Ze parkrat smo poročali o raznih vlogah belgrajskih gospodarskih organizacij, da bi se Belgrad gospodarsko dvignil. Danes so belgrajski trgovci poslali belgrajskemu županu zanimivo vlogo, v kateri obžalujejo, da Belgrad ni več obmejno mesto. Stavljajo tebe zahteve:

1. Da pri merodajnih činiteljih doseže, da se izda zakon, s katerim bi se Belgrad, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo in Skoplje proglasili za trgovinske in industrijske centre naše kraljevine.
2. Da bi se z istim zakonom proglasili Dubrovnik, Split, Metković in Sušak za pristanišča, za katere se za uvoz in izvoz našega blaga upeljejo posebni tarifi.
3. Da se s posebnimi privilegiji izenači geografski položaj Belgrada in ostalih mest z Belgradom in sicer na ta način, da bi se iz Belgrada do katere-

koli obmejne točke lahko izvažalo, oziroma uvažalo blago po istem tarifu, kakor na primer iz Ljubljane do katerekoli točke naše države.

4. Da se z ugodnostimi tarifi trgovinski in industrijskim podjetjem zagigura njihov delokrog.

5. Da se razni izvozi in uvozi tarifi znižajo.

6. Da se o teh industrijskih centrih znižajo državne carine za 10%.

7. Da se občinske takse znižajo.

8. Da obštne na svoje stroške zidajo trošarin-ska in carinska skladišča in da država zagotovi vsem uvoznikom prednost pred trgovci.

Ta vloga belgrajskih trgovcev, ki ni prva, je zelo simptomatična za delovanje gospodarskih institucij v Belgradu, ki se na vsak način prizadevajo, da v Belgradu kot prestolici dobijo tudi tozadeven položaj v gospodarskem življenju.

Litva naj plača nemško-poljski spor?

Varšava, 11. avg. rr. Vest o poljsko-litovskih pogajanjih, ki naj bi razčistila razmerje med obeh državama in odstranila vprašanje Vilne, ni bila potrjena. Vseeno pa obstoji mnenje, da je neka tuja velenila takoj po internaciji Voldemarasa predlagala Poljski, naj napravi koncesije Litvi, ker je važno, da je fronta proti sovjetom strnjena in močna.

Nasprotno pa se je slišalo, da je baže Anglija svetovala Poljski, da bi bilo bolj v njenem interesu, če se pokaže popustljiva v vprašanju koridora, ker bi v tem slučaju velenile skušale odškodovati Poljsko z delom litovske države. Poljska vlada je to novico zelo kategorično dementirala, a v litov-

skih krogih se razburjenje, ki ga je povzročila, še ni podelo.

Voldemaras je pisal iz svoje internacije, da te nakane odgovarjajo resnici, ker velenile niso nikdar smatrali Litve za stalno neodvisno državo, ampak so jo držale samo za slučaj potrebe, ko bi služila za odkupnino v kakem poljsko-nemškem sporu.

Sploh Voldemaras povzroča vladi velike skrbi. Nihče ne verjame, da bi njegova internacija dolgo trajala, ker so za njim vsi nacionalistični elementi Litve. Vsekakor se v Litvi pripravljajo dogodki, ki utegnejo saj v izvestni meri zopet razburkati severovzhodno Evropo in nekaj tudi ostali svet.

V Avstriji ostane katoliški zakon nerazdružljiv

Dunaj, 11. avg. d. Vrhovno ustavno sodišče je izreklo svoje definitivno mnenje o veljavnosti takozvanih »Severjevih zakonov« ali »dispenznih zakonov«. Po avstrijskem zakonu je bila razporka za katoličane nemogoča. Po prevratu pa se je uvedla zakonu nasprotna praksa s tem, da so civilne oblasti, oziroma kabinet državnega kanclerja izdajali posebna dovoljenja, na podlagi katerih se je ločeni katoliški zakonski zopet mogel civilno poročiti.

V zadnjih desetih letih je bilo na ta način razporočenih in zopet civilno poročenih nad 50.000 parov.

Madžari o agrarni konferenci v Sinaji

Budimpešta, 11. avg. AA. Korbitro poroča: Na konferenci vladne stranke v Balaton Feldvaru je minister za poljedelstvo Mayer izjavil, da je bila madjarska vlada povabljen od jugoslovanske in romunske vlade k sodelovanju pri gospodarskih pogajanjih. Šlo je za vprašanje vzajemnega nastopa vseh treh agrarnih držav za plaširanje svojih agrarnih pridelkov. Interesi in potrebe teh treh držav se v tem okviru tako vjemajo, da sta Jugoslavija in Rumunija priznali potrebo takega sodelovanja in uvideli potrebo zadevnega sporazuma z Madjarsko. Odposlanci madjarske vlade so sprejeli predloge jugoslovanske in romunske vlade ter izjavili, da pristajajo na mnoga vprašanja. Ves ta problem je še vedno predmet pogajanj in končni sklepi o njem še niso bili storjeni. Zaradi svojega gospodarskega položaja gre Madjarski pri doletovanju gospodarskih ukrepov tako pomembna vloga, da ni moči rešiti niti ene gospodarske krize v Evropi, ako zapostavimo ali prezremo Madjarsko. Madjarska vlada ima dovolj sredstev na razpolago, da brani svoje interese pri teh pogajanjih.

Budimpešta, 11. avg. as. Danes je bil parafiran dogovor o začasni ureditvi madjarsko-romunskih trgovinskih odnosov. Končni podpis začasne pogodbe se bo izvršil potem, ko se uredijo še nekatera nerešena vprašanja.

Turško-perzijski spor

Carigrad, 11. avgusta. as. Ministrski svet v Angori je sklenil, da napravi zadnji poskus za mirno rešitev konflikta s Perzijo. Turčija bo predložila perzijski vladi nove predloge za popravilo meje in skupno zatiranje kurdskih vstajev z vojaško akcijo v gorovju Aratata. Ministrski svet se je nato odgodel, dokler ne pride perzijski odgovor.

Hudi boji ob „vratih v Indijo“

London, 11. avg. as. Kljub močnemu bombardiranju prihajajo Afridi čez mejo in zahtevajo od Hadžija Turn Ayzajja, ki je pred kratkim napadel Pešavar, da se pridruži njihovemu boju. Ogrožena je tudi Nowshera, 20 km za Pešavarjem.

Obsodbe v Indokitaju

Pariz, 11. avg. as. Izmed 148 indokitajskih domačinov jih je bilo radi zadnjih nemirov 12 obsojenih na smrt, 11 na dosmrtno prisilno delo, 8 na 10- do 20-letno prisilno delo, 111 na deportacijo, ostanek pa na daljšo ali krajšo ječo. Oproščen ni bil nobeden.

Komunistični kravači v Kavali

Atene, 11. avgusta. AA. Pri včerajšnjih komunističnih demonstracijah v Kavali je prišlo do pretepov. Moralo je intervenirati orožništvo, ki je aretiralo 18 oseb.

Grška ladja nasedla

Atene, 11. avgusta. AA. Snoči je neka pomožna ladja grške mornarice nasedla pri otoku Egnji. Posadko so rešili.

BSK premagan

Belgrad, 11. avg. m. Danes je prispela vest, daje bil team BSK, ki je igral večerj v Rio de Janeiro, premagan 4:1. Poraz je v Belgradu napravil zelo globok vtis, ker je jugoslovanska reprezentanca ob priliki točnem za svetovno prvenstvo Brazilijo premagala.

Dve novi tobačni tovarni

Belgrad, 11. avg. z. V monopolski upravi se proučuje vprašanje zgraditve dveh novih tobačnih tovarn. Ena bi se zgradila v Mostarju. Za drugo pa kraj še ni določen. V teh dveh tovarnah bi se izdelovali najfinjši tobačni proizvodi za izvoz. Proračuni in načrti so že odobreni. Stroji se bodo nabavili iz Češkoslovaske in Nemčije.

Izvršilno plačevanje davkov

Belgrad, 11. avg. z. Po naredbi finančnega ministra se bo z jutrišnjim dnem pričelo izvršilno plačevanje davkov v vsej državi.

Samoumor Slovenca v Novem Sadu

Belgrad, 11. avg. m. Iz Novega Sada poročajo, da je snoči skočil v Donavo in utonil Franc Koler iz Logateca. Bil je zaposlen v Belgradu kot trgovski potnik in je precej zaslužil.

Vesti iz cele države

Belgrad, 11. avg. m. V Nišu je policija aretirala občinskega tajnika Spasoja Živkovića, ki je ponesveril približno poldrug milijon občinskega denarja.

Belgrad, 11. avg. m. »Pravda« poroča iz Sarajeva o smrti znanega sarajevskega odvetačnika dr. Sušnarja, ki je bil nedavno najden mrtev. Policija je ugotovila, da ni izvršil samoumora, marveč je bil ubit.

Belgrad, 11. avg. z. Cene opija v Skoplju znašajo 1480 do 1500 Din. Prodajalci pričakujejo bolj-sih cen. Računa se, da bo to leto v Jugoslaviji 32 vagonov opija pripravljenega za izvoz.

Zagreb, 11. avg. p. Zupanstvo je izdalo razglas, s katerim se odreja pregled prodajalnic živeža. Radi velikega števila tujecev, ki pridejo v času kongresa v Zagreb, se hoče zabraniti vsako navijanje cen. V vsakem lokalu morajo biti izobešene cene vsega, kar se tam prodaja. V slučaju prekrščenja cen ali špekulacije se bo zahtevalo, da se kršiteljem vzamejo obrtna dovoljenja.

Drobne vesti

Windsor, Ontario, 11. avgusta. AA. Henry Ford je izjavil novinarjem, da bo trajalo industrijsko leto v motorni industriji 10 mesecev. Svojo napoved opira Ford na dejstvo, da je treba industrijo kontrolirati tako, da bodo delavci lahko stalno zaposleni.

London, 11. avg. as. »Sunday« Hispanske domnava iz poučenega vira, da namerava MacDonaldova vlada uvesti 10 odstotno zaščitno carino za vse izgotovljene fabrikate.

Rim, 11. avg. as. Nocoj je na krovu Marconi-jeve jachte »Electra«, ki se nahaja v pristanišču Citta Vecchia, nastal požar, ki je uničil ves prednji del ladje.

Zopet karambol v Kranju

Kranj, 11. avg. Danes popoldne ob 6 sta na ovinku savskega mostu pred Delavskim domom trčila skupaj avtomobil g. Razborška iz Tržiča in kolesar Franc Merala, posestniški sin iz Mavčič pri Kranju. Na savskem mostu vlada v tem času okrog 6. ure zvečer največji promet in ni čudno, da je kolesar Merala zavozil vmes med avto in neko konjsko vprego. Ko se je avtomobil, ki je vozil proti Kranju, na ovinku obrnil, je z zadnjim delom oplazil kolesarja, ki je padel. K sreči razen neznahtnih prask in strahu kolesar ni dobil večjih poškodb in tudi kolo ni dosti poškodovano, avtomobil pa je dobil neznatne odrgnine.

Prva celotna izdaja

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Wiener Messe

od 7. do 13. sept. 1930 (Rotunda do 14. sept.)

POSEBNE PRIREDITVE:

Modni salon kožuhovine / Sejem za čevlje in usnje / Sejem pohištva / Reklamni sejem Razstava »Christliche Kunst«

MEDNARODNA RADIO-RAZSTAVA

Sejem železnega in patentiranega pohištva Moderna pisarniška oprema / Razstava živil in nasladil / Stavbni in sejem za zgradbe cest / Tehnične novosti in iznajdbe / Francoska, grška in indijska kolektivna razstava Poljedelska in gozdarska razstava s III. avstrijskim živalskim sejemom.

Brez vizuala! S semsko izkaznico in potnim listom prestop avstrijske meje prost / Madžarski tranzitni vizum se izda proti predložitvi semske izkaznice na mej / Znatne ugodnosti glede vnoznih cen na jugoslovanskih, madžarskih in avstrijskih železnicah, po Donavi, na Jadranskem morju, kako tudi v zračnem prometu / Pojasnila vseh vrst, kakor tudi semske izkaznice (po 50 Din) se dobe pri

WIENER MESSE A. G., WIEN VII

kakor tudi za časa jesenskega sejma v Leipzigu pri informacijskem uradu v Leipzigu, Avstrijski sejmiski urad, ter pri častnih zastopstvih v

Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska c. 31

Josip Zidar, Dunajska cesta 31

Zveza za tujski promet v Sloveniji, Dunajska cesta 1

Turčija čuti potrebo po opoziciji

Ankara, 11. avg. AA. Seti bej, bivši turški veleposlanik v Parizu, je poslal predsedniku republike Kemalu paši pismo, ki v njem formulira neke kritične opazke k vladni politiki. Seti bej izjavlja, da je težkočam v Turčiji vzrok to, da ima samo eno vladno politično stranko brez vsake opozicije. V pismu izraža dalje namero, da ustanovi opozicijsko republikansko stranko in prosi predsednika republike, da mu glede tega pove svoje mišljenje.

Polet R 100 do Niagare

London, 11. avg. AA. Iz Montreala poročajo: Zračna ladja »R 100« je včeraj odletela z letališča v Montrealu, da poseti mesta Ottawa, Toronto, Hamilton in Niagarske slapove, ter se vrne v teku današnjega dne v Montreal. Pri odletu se je na letališču zbrala množica pol milijona ljudi, kolikor jih Kanada še ni videla. Samo vrsta avtomobilov je bila dolga 15 milj. Zrakoplov je letel do Ottawe, kjer je dalj časa krožil nad mestom, nato pa je odletel dalje proti Torontu. Z zemljo je bil v brezžični zvezi. Po povratku v Montreal se bo zrakoplov pripravil za povratek domov na Angleško, kamor odleti v nekaj dneh.

Velike poplave v Mandžuriji

Tientsin, 11. avg. AA. Iz Mandžurije poročajo o velikanskih poplavih. Število utopljenecv gre v stotine. Več tisoč oseb se je zateklo na železnico, ki vodi v Mukden. Škoda znaša več stotisoč dolarjev.

Ogromen požar

Vancouver, 11. avgusta. AA. Ogromen požar je upepelil novozgrajeni dok kanadskih nacionalnih železnic. Škoda znaša 200.000 dolarjev. Gradbeno podjetje bi bilo moralo oddati dok železniški družbi v dveh dneh.

Smrtna nesreča pri avtodirki

Grenoble, 11. avgusta. AA. Pri hitrostni avtomobilski dirki v Daufineju je tekmovalce Edvard Grammond s svojim avtomobilom zagrabil drugi voz in se ubil.

Miss Johnson je potrebna miru

London, 11. avg. AA. Angleška letalka miss Amy Johnson, ki se je proslavila s svojim poletom iz Anglije v Avstralijo, je danes zletela v Hull, svoje rojstno mesto, kjer so ji pripravili veličasten sprejem. Po končanih svečanostih se bo letalka na zdravnikov ukaz za nekaj dni umaknila iz javnega življenja, ker je potrebna popolnega miru.

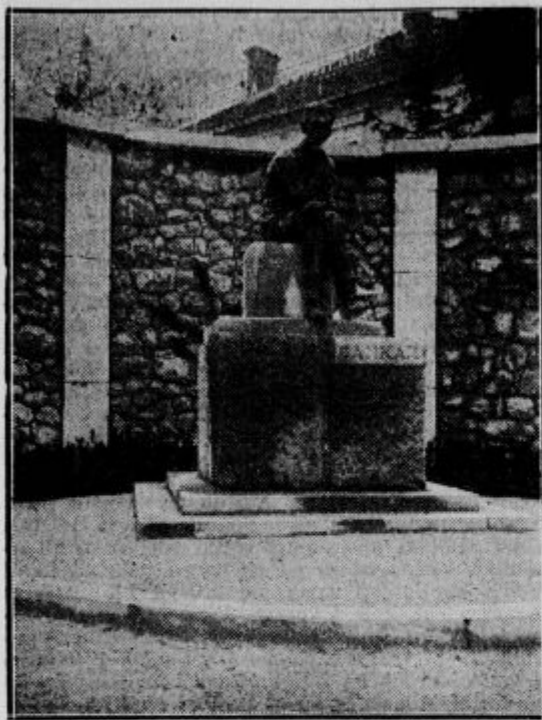
Italijanska kolesarska dirka

Vizenea, 11. avgusta. AA. Pri izločilnih kolesarskih dirkah so zmagali dirkači Guerra, Grandi, Binda, Battesini in Panciera. Dirkam je prisostvovalo nad 50.000 gledalcev. Zmagovalci bodo zastopali Italijo na predstojećih dirkah za svetovno prvenstvo v kolesarstvu.

Nesrečen weekend

London, 11. avg. as. Angleški weekend minulega tedna je zahteval 17 smrtnih žrtv in nad 30 ranjenecv.

Cankarjeva proslava na Vrhniki

Cankarjev spomenik.

Kakor je obširno že poročal »Slovenski list«, se je v nedeljo, dne 10. t. m. vršila na Vrhniki velepomembna slavnost: Vrhniki so odkrili svojemu velikemu rojaku na Glavnem trgu krasen spomenik iz bron, a na njegovi rojstni hiši na Klancu mramornato spominsko ploščo.

Slavlje je privabilo v lep trg ogromno množico ljudstva iz vseh bližnjih krajev, zlasti pa so se ga v častnem številu udeležili Ljubljancje.

Ze v soboto zvečer so se pričele slovesnosti s krasno uspelo spominsko akademijo v dvorani Rokodelskega doma, ki so jo posetniki napolnili do poslednjega kotička. Koncert domačega godbenega društva na Glavnem trgu pa se je zaključil s imenitno bakljado, ki je krenila do Društvenega doma.

Nedeljsko jutro, ki je napolnilo kakor nalašč ob najlepšem vremenu, da so bile hiše in polja in ceste kakor umite, da se izrazimo po Cankarjevo, je privabilo od vsepovsod toliko množico udeležencev na Cankarjevo in vrhniško slavlje, da Vrhniška gotovo ne pomni enakega navala ljudstva. Poleg rednega jutranjega vlaka je pripeljal goste poseben dolg vlak, ki je kmalu po 8 krenil ves natrpan občinstva proti Vrhniki.

Na lepo ozaljšanem vrhniškem kolodvoru je čakala na goste vrhniška godba, za katero se je razvila veličastna procesija došlecev ter je krenila proti Glavnemu trgu, kjer jo je pozdravil odbor za postavitev Cankarjevega spomenika, kateremu gre — mimogrede povedano — ne le čast za to, da je svoj smoter res dosegel, marveč tudi za to, da je slavnost tako izvrstno organiziral in ves potek tako izborno izpeljal, da so bili vsi udeleženci zelo zadovoljni in da ni prišlo do nobenega incidenta, kakršni se pri takih priložnostih kaj radi prigode.

Izpred gostilne »Mantova« je krenil slavnostni sprevod po dolgem drevoredu naokrog mimo farne cerkve, skozi trg do klanca in po klancu gori do sv. Trojice, kjer je daroval brat pokojnega Ivana Cankarja, monsignor Karlo Cankar, sv. mašo zadušnico. V nabitno polni cerkvi pa je našlo prostora le neznatno število vseh udeležencev, ki so napolnjevali ves lep prostor vrhniškega gaja pred cerkvijo.

Po svetem obredu so se podali udeleženci pred Cankarjevo rojstno hišo na Klancu, kjer je župan vrhniški, dr. Marolt, s krasnim Cankarjevi materi posvečenim govorom odkril spominsko ploščo iz črnega marmorja, v katero je z zlatimi črkami vklesan napis:

V tej hiši se je rodil dne 10. maja 1876
Ivan Cankar,
slovenski pisatelj.

Domači pevski zbor, ki ga vodi g. Grum, je zapel pretresljivo Nedvedovo »Našo zvezdo«.

Nato se je vršila poglobljena svečanost, odkritje Cankarjevega spomenika na Glavnem trgu.

Predsednik odbora za postavitev Cankarjevega spomenika, g. Fran Jurca, je pozdravil najprej goste, nato je govoril o križih in težavah, ki jih je imel odbor ter o rešitvi, ki so mu jo ponudili vrli ameriški rojaki s tem, da so onstran oceana začeli nabirati prispevke za spomenik.

Na slavnostni tribuni so bili zbrani gostje, ki so došli v velikem številu, med njimi smo opazili zlasti: zastopnika bana, g. dr. Otmar Pirkmajerja, zastopnika poveljnika dravske banovine gosp. polkovnika Miličevića, zastopnika ljubljanske mestne občine, podžupana prof. Jarca in občinskega svetnika Likozarja, zastopnika finančnega ravateljstva g. svetnika Bajiča, zastopnika prosvetnega oddelka dravske banovine g. dr. Franca Kotnika, zastopnika ljubljanske politične uprave g. dr. Rudolfa Andrejko, zastopnika profsorskega društva g. Jerana, zastopnika TOI, g. Ivana Ogrina, zastopnika Prosvetne zveze g. prof. Dolenc, zastopnika Matice Slovenske g. Jos. Vidmarja, zastopnika PEN-kluba g. prof. Koblarja, zastopnika ameriških Slovencev gg. Frana Gabrovška in Antona Jurca. Slavnosti je prisostvoval tudi g. prof. Bartolomeo Calvi, profesor mantovske realke, odlični prevajalec Cankarjevih del v italijanščino, ki se mudi te dni v Ljubljani radi studij v licejski knjižnici.

G. predsednik Jurca je na koncu svojega govora dal znamenje za odkritje spomenika, ki se je vršilo ob streljanju iz topičev in sviranju državne himne.

G. tajnik odbora Slavko Vuk je prečital številne došle brzojavke, nato pa je govoril slavnostni govor g. Fr. S. Finžgar.

Njegov krasni govor je prinesel včerajšnji »Slovenski list« v celoti, radio-postaja ga je oddala — kakor ves ostali slavnostni spored — v svet, a kljub temu hočemo navesti tu še enkrat nekaj misli iz njega:

Po uvodu v katerem je proslavil govornik spomin Cankarjeve matere ter pohvalil trud pisateljevih rojakov, ki so spoznali svojo narodno in človeško dolžnost, da postavijo spomenik Ivanu Cankarju tam, kjer se je rodil, dasi si je tako rekoč že sam postavil s svojimi deli drugače trden spomenik kot bron, je postavil vprašanje:

Kaj je bil Ivan Cankar?

»Naj nam odgovori sam. Vprav v tej lepi Vrhniki je bilo,« — je govoril Finžgar — »ko je sedel v krčmi ves trpek in sodil o javnih napakah naroda. Tedaj ga je vprašal nekdo: »Hudi sodnik, povejte nam, kdo ste?« — Cankar pa mu je ponosen odgovoril: »Slovenski pisatelj sem!«

Nato je govoril Finžgar o tem čudnem in pri nas skoro nepoznanem, zato tudi s tolikimi težavami in bridkostmi združenim poklicem, kajti »Resnica je posoda vsega drugega: lepote, svobode, večnega življenja«.

Nazadnje je vprašal govornik:

»Cigav je sedaj Cankar? (Obrnjen proti sohi.) Odgovori narodu sam, Ivan!« Vaš sem, bele ceste, vaš sem, dobrane in vasi, vaš sem otroci, vaš, dekleta in fantje, vaš, ve matere trpinke, vaš, vi delavci, ki s sragami potu močite to našo lepo zemljo, vaš, vi vodniki naroda.« Vsem nam drži pred očmi zrcalo lepote, resnice in pravice. Ne zaprimo oči. Poglejmo vanj!

Poglej, Ivan, svoj narod okrog sebe!

Hvala ti za tvojo slovensko besedo, hvala za vso lepoto domovine, ki si jo utešil, za vso resnico, ki si jo razodel, za pot, ki si jo pokazal in še za bič, ki si nas tepel, pa ne krvav od naše krvi — spleten od kapljice tvojih srčnih srag — in še hvala za poveljanje, s katerim si poveljal naš slovenski rod in pred vsem svetom izpričal resnico: Ljudstvo, ki ima Prešerna in Cankarja — pa če bi ničesar več ne imelo

Slava Cankarju!

Za Finžgarjevim govorom, ki se je vseh navzočih globoko dojmilo, je recitiral učitelj Pavel Japelj Fr. Jurcevo pesem: Cankarju. Mešani zbor je pod taktirko g. Gruma zapel pesem »Slavospev Ivanu Cankarju«.

Govorili so v imenu mestne občine ljubljanske g. Likozar, v imenu ameriških rojakov g. Anton Jurca, g. Vahen, g. M. Koprivec, zastopnik Krekove mladine in g. Gabrovšek iz Severne Amerike ter zastopnik Sokola.

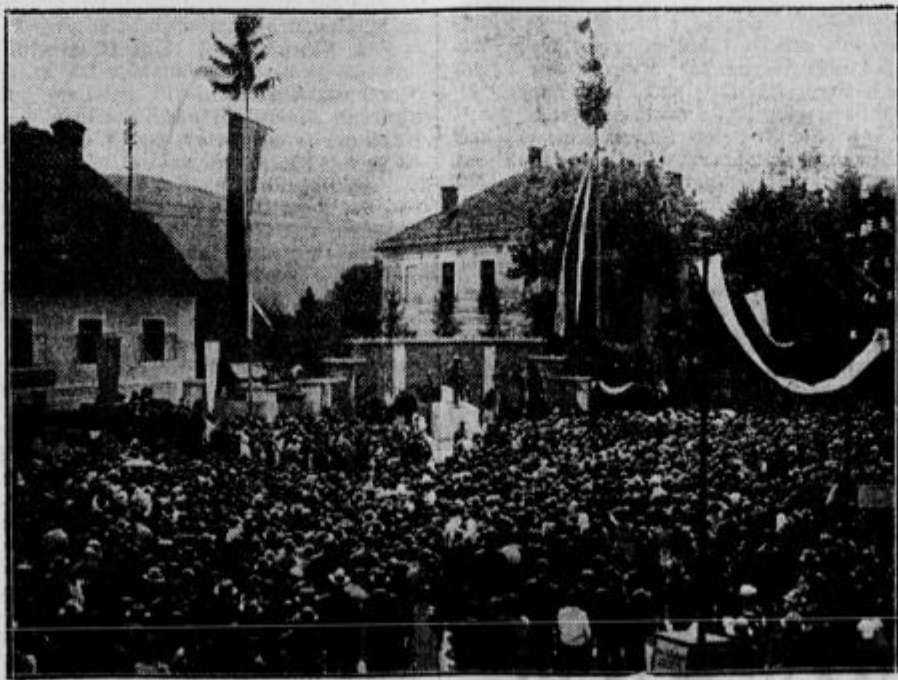
Vence so položila razna društva in mnoge ustanove. Videli smo venec vlade, Sokola, županstva Vrhnike, pevskega društva »Ljubljanski vrh« iz Amerike, Prosvetne zveze, univerze kralja Aleksandra, Združenja jugoslovanskih učiteljev, Slovenske Matice, Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov na Vrhniki, vrhniške »Prosvete«, vrhniške »Prosvete«, vrhniške šolske mladine ter vrhniškega Sokola.

G. predsednik Jurca je nato izročil spomenik v varstvo trški občini vrhniški in župan g. dr. Marolt je svečano obljubil, da bo vrhniška občina nadalje skrbela in negovala spomenik.

S tem je bila slovesnost odkritja Cankarjevega spomenika na Vrhniki zaključena.

Pri banketu, ki se je vršil za vabljene goste v dvorani Rokodelskega doma, in ki je potekel v najlepšem razpoloženju, so bile izrečene mnoge pomembne napitnice. Govorili so: g. župan vrhniški dr. Marolt, pomočnik bana g. Pirkmajer, podžupan ljubljanski prof. Evgen Jarc, rektor ljubljanske univerze dr. M. Dolenc, ki je nazdravil kiparju Jurkoviču, tovarnar Lenarčič, g. Jurca, predsednik odbora za postavitev Cankarjevega spomenika na Vrhniki, g. Slavko Vuk, tajnik imenovanega odbora, g. Ivan Ogrin v imenu Zbornice za TOI, g. Flegar, župnik Finžgar, ki je omenil zasluge g. prof. dr. Calvija, nazadnje pa je odgovoril v slovenščini g. prof. Calvi, ki se je zahvalil.

Na veseljem prostoru na vrtu g. Lenarčiča pa se je zgodaj popoldne že prav lepo razveselila ljudska veselica, h kateri je prišlo še veliko število »deležencev«, ki so se z avtobusi in z zgodnjim popoldanskim vlakom pripeljali na Vrhniko.

Množica pred spomenikom.

ELIDA
BATH
SOAP

Daje bogato
blago peno

Rudarska konferenca v Trbovljah

Bratovska skladnica — na robu propada.

Trbovlje, 11. avgusta.

V nedeljo popoldne se je sklicala rudarska konferenca, katere se je udeležilo veliko število delegatov iz raznih rudnikov, ki so zastopali bratovske skladnice ali II. rudarsko skupino. Poročal je najprej tajnik Delavske zbornice g. Uraťnik o sklepih mednarodne borze dela v Ženevi in kak je položaj rudarskega stanu v drugih državah. V glavnem je zabeležiti da vlada v vseh drugih državah, razen v Franciji, velika brezposelnost, da se mora rudar povsed boriti za svoj obstanek.

Za njim je poročal član upravnega odbora g. Šober o stanju bratovskih skladnic. Poročilo je uničujoče vplivalo na prisotne, ker je bilo iz govora razvideti, da stoji rudarska zavarovalnica za onemoglost — bratovska skladnica — na robu pogina. — Orisal je življensko pot bratovskih skladnic od ustanovitve v l. 1874. do spolnitve v l. 1889., do prevrata in v povojni dobi. Temelj bratovskih skladnic, ki so ga gradili naši očetje, je bil z vojno skoraj uničen, zrušiti ga je pomagal novi pravilnik, ki je prišel v veljavo l. 1925. z novimi visokimi, a še ne dovolj visokimi dajatvami vpokojencem, ne da bi poskrbel za kritje kot n. pr. v Bosni. Po dveh letih so se že zdatno

pokojnine znižale, a vse ne pomaga nič, ker je z naraščajočimi vpokojitvami vsakomesečni primanjkljaj. V maju je primanjkljaja okoli 50.000 Din, v juliju že 61.000 Din. — Premoženjsko stanje skladnic rapidno pada. Velik udarec za bratovsko skladnico je bila tudi pariteta dinarja 1 : 4, medtem, ko so se pokojnine nakazale z novim pravilnikom po stanju prejšnjega pravilnika nerazmerno. Letna zguba znaša okoli 1.800.000 Din. Danes je 1280 vpokojencev po novem pravilniku, in že za začetno število 282 vpokojencev ni dohodek za izplačilo penzij zadostoval. — Stanje bratovskih skladnic je skrajno obupno, treba je hitre pomoči od vlade. Pa tudi rudarji in podjetja morajo prispevati večja plačila v njo, drugače pride dan, in to ne bo dolgo, ko se utegne zgoditi, da vpokojenci ne dobe pokojnine.

Zelo razburljiva debata se je vršila ob raznih poročilih, da rudnik delavce vpokoji, nato jih pa kliče nazaj na delo. Ker ne plačajo ti in ne podjetja nato nobenih prispevkov, je bratovska skladnica dvojno oškodovana, nezaupenim se pa odjeda kruh. Končno je bila sprejeta za sanacijo bratovske skladnice važna resolucija, ki je bila poslana na vsa važna višja mesta.

Skakalci z državnega prvenstva. Od leve proti desni: Strnad, Kordelič (oba Ilirija), Deutz trener, Grile (K. S. K.), Zihel (Ilirija).

Bolnik v ognju in dimu

Mirna, 10. avgusta.

Fr. Brinovc, zasebnik na Mirni 11, je že dalj časa bolan, da ne more iz postelje. V soboto ponoči je hotel narediti luč, pa mu je konec žareče vžgalice padel na posteljo, ne da bi bil mož to opazil. Užgala se je odeja na postelji. Ker pa bolnik ne more iz postelje, je vrgel odejo na tla in z zvoncec klical na pomoč. Čez četrto uro je zaslislala zvonjenje sosedov. Uraši Bule, hitro vstala in poklicala gospodarjevega sina. Oba sta odšla k bolniku meneč, da mu je treba dati zdravila, ali da mu je slabo. Ko pa odpreta vrata, se zalvali naproti njima cel val dima, da nista mogla naprej. Šele ko se je dim nekoliko polegel sta mogla v sobo, ki pa na začudenje bolniku ni bilo posebno hudega, pač pa je bil v nevarnosti, če bi še par minut zamudila, da bi se bil zadušil, ker je bila odeja kup pepela. Če bi bil v sobi zrak, bi se užgalo in bi bolnik zgorel v postelji.

Doktor Fohn zopet na delu

Ljubljana, 11. avgusta.

Z dr. Fohnom so imele naše in avstrijske oblasti že mnogo dela. Rodil se je l. 1888. v Celju in je pristojen v Italijo. Svoj čas je bil praktikant pri okrožnem sodišču v Celju, kmalu pa se je pričel baviti s sleparijami in tatvinami. Njegova specialiteta so zlasti tatvine muzejskih in starinskih predmetov.

Zadnje čase se je pojavil v okolici Kamnika, kjer je vlomil v pisarno tveške »Kaoline« in odnesel 4600 Din. Izvršil pa je v okolici Kamnika še druge tatvine. Iz kamniške okolice pa je kmalu izginil in sedaj pravijo ljudje, da se je pojavil v okolici Kranja neki doktor, ki krade in slepari. Gotovo je to zopet dr. Fohn.

Za gimnazijo v Murski Soboti

Murska Sobota, 10. avgusta.

Doznali smo, da namerava zastopstvo Slovenske krajine te dni obiskati g. bana D. Sereneca v zadevi gimnazije. Stojimo namreč pred začetkom novega šolskega leta, a nihče naur še ne more povedati ali bomo imeli višje razrede ali ne. Ta negotovost je nekaj neznoznega. Višješolci ne vedo, kaj bi začeli: ali bi čakali, kaj pride, ali pa bi si na drugih zavodih preskrbeli mesta. Z dijaki vred trpijo tudi starši. Letošnja letina je tako slaba, da se s strahom vprašujejo, kako bodo plačevali za sinove, ako bodo morali izven Murske Sobotne nadaljevati študije; v Soboti imajo z ozirom na plačevanje razne ugodnosti, ki jih drugod ne bodo imeli.

Gospod ban je lani pokazal naši gimnaziji veliko naklonjenost, ker je v prvi vrsti ravno on pripomogel, da so se višji razredi v preteklem šolskem letu ohranili. Obljubil je tudi nadaljnjo pomoč. Radi tega se z velikim zaupanjem obračamo nanj in ga prosimo, naj prevzame višje razrede popolnoma banska uprava. Vzdrževanje štirih razredov za to upravo ne bo preveliko breme. Slovenski krajini pa bo na ta način rešeno prepotrebno kulturno ognjišče.

Pesek podsul mladeniča

St. Jernej, 9. avgusta.

Pri posestniku Janezu Udovču na Mihozem nameravajo sezidati nove svinjake. Na kmetih pa pripravljajo material za zidavo takrat, kadar ni drugega nujnega dela: enkrat nekaj, drugič nekaj. Tako tudi v petek dne 8. avgusta pri Udovčevih niso imeli posebno nujnega opravila in so šli pripravljat material za zidavo svinjakov: kopat pesek. Za tako delo je dobro vsako vreme, tudi če nekoliko dežuje, kakor je ta dan. Seveda je v takem vremenu veliko večja nevarnost, da se pesek podsuje. Tako je bilo žalibog tudi včeraj. Ko so že par voz peska nakopali in ga odpeljali domov, je pričelo vedno bolj in bolj deževati. Domači sin, 20 letni Jože je čakal v gramozni jami, da se vrnejo z vozom po pesek. Ker je bil pa že truden in je začelo precej deževati, si je poiskal prostor za zavetje pred dežjem v izpiskopani gramozni jami. To je bilo zanj usodno. Zemlja se je namočila in precej velika plast se je odtrgala in ga podsula. Ko so se domači z vozom vrnili, je bil že mrtev. Slična nesreča je pred leti doletela tudi njegovega strica Jožefa. Res je, da nesreča nikjer ne počiva, zato pa je treba pri podobnih opravilih veliko previdnosti.

Dr. Volavšek
zopet ordinira

Pogreb † prof. Gašp. Porenta

Št. Vid nad Ljubljano, 11. avg.

Kdor je poznal pok. profesorja, ga je moral vzljubiti. Bil ga je dobrotar, bilo ga je odpuščanje in potrpljenje. Njegove pristranske nasmehe v pozdravil, odsev njegove čudovito mehke notranjosti, polne ljubezni in vere v življenje, v solnce in poštenost rodu in sveta. Tak nasmehek mu je ostal, ko je nosil obvezano roko, ki si jo je zlomil, ostal mu je do smrti in ostane v spominu njegovih dijakov in ljudi, ki so ga poznali do smrti. Vse, kar je ustvaril, in ustvaril je dosti... — zavodarski, torej tudi njegov rod ni majhen, — vse je ustvarjal z ljubeznijo, ki jo je pa črpal v kapeli, jo razlagal v šoli, na cesti, v spovednici in v pismih. Njegova pisma, skromna kot je bil on kot umetnik skromen, ljubeč zatiše, so bila mehka, dobra kot je bila njegova loška nežno skoro materinsko božajoča beseda skromna, vselej pa pesem ljubezni in dobrote. Pisana so bila drobno z drobno nežno roko, ki je delila blagoslove na skrivaj, ker smililo se mu je vse. Smilila se mu je roža ob poti, smililo se mu je nebolni vrabčič, ki je začel iz gnezda, ure in ure je molil za svoje dijake med vojsko...

Njegov pogreb je bila procesija potrtih njegovih prijateljev, njegovih učencev in profesorjev. S sklonjenimi glavami so ga spremljali na šentvidsko pokopališče, kjer se predno hitro polni zavodarska grobnica, grobnica družine usmiljenih sester, dijakov in profesorjev in prefektov. Od vseh strani so se pripeljali duhovniki, advokati, profesorji, nekdanji učenci, šentvidsko ljudstvo se je vsaj tej dolgi procesiji tudi pridružilo, saj je postal njegova last in ga je v resnici ljubilo in spoštovalo.

Kapela v zavodih je komaj zmagovala, še na prostih hodnikih so prisostvovali ljudje sv. maši, ki jo je za pokojnika daroval prevz. g. škof dr. Rožman. Žalostno je odjeknila pred vrati pokojnikove sobe žalostinka, dirgal jo je učenec Porentov, Matija Tome, težko je padala v duše na pokopališču, ko je zemlja vzela, kar je terjala. V imenu starešinstva se je od pokojnika poslovil g. Narte Velikonja in tudi njemu beseda zamirala, ker slovo od Gašperja Porenta je bilo nenadno udarilo med nas, da nismo mogli pojmiti resnice, da ga ni več med nami in da je njegova trta osamljena, in da med slikami v njegovi sobi ni več gospodarja umetnika, ki je bil umetnik barv, ljubezni, dobrote in skromnosti.

Trojni jubilej krščanske družine

G. ravnatelj Ivan Rakovec — 35 let v službi »Slovenca«.

Na Brezjah pri Mariji Pomagaj praznuje danes v krogu svoje družine trojni jubilej ravnatelj uprave našega dnevnika, g. Ivan Rakovec, ki dopolni prav na današnji dan 66. leto svojega življenja in je letošnje pomlad obhajal povelje 35 letnico, odkar posveča vse svoje moči proslavi zaupanja mu podjetja, in ki bo bližnji jesen slavil 35 letnico, odkar živi v presrečnem zakonu s svojo soprogo Marijo. Zahvalno sveto mašo daruje za ta trojni jubilej iz posebne prijaznosti družinski prijatelj Rakovec rodno, preč. g. prior križevn. reda Valerijan Učak. — Naj ljubi Bog ohrani današnjega slavljenca njegovi rodbini še mnogo blagoslovljenih let!

Številne nesreče na deželi

Ljubljana, 11. avgusta.

V ljubljansko bolnišnico so včeraj, v nedeljo in danes, v ponedeljek pripeljali z raznih strani dežele cel kup ponesrečenec, med katerimi je nekaj smrtno nevarno ranjenih.

V Vrhopoljah pri Kamniku se je igral v nedeljo 6 letni otrok Franc Klemenec. Med igro mu je padel na glavo velik kos lesa in mu prebil črepijo. Njegova poškodba je smrtno nevarna.

Zrtv fantovskega pretepa je bil 22 letni Ivan Fabjan iz Godešča pri Stari Loki. V nedeljo zvečer so v Mednem plesali v neki gostilni. Med fanti se je znašel tudi tuj fant, ki se je z Fabjanom sprl. Tujec je pograbil nož in osvalil Fabjana v hrbet. Prizadejal mu je štiri rane. Poškodoval mu je rebra in prerazil odzadaj pljuča. Tudi njegove poškodbe so smrtno nevarne.

Težje se je v nedeljo poškodoval sodnijski uradnik Jernej Stante, znan pisatelj. Padal se je z motornim kolesom iz Celja v Ljubljano. Na cesti pa je padel z motornega kolesa in se precej poškodoval po nogah, glavi in sploh vsem telesu.

Zelo težka nesreča se je pripetila davi pri Stožicah. Služkinja Julijana Jutršek pri posestniku Francu Persinu je peljala krmo z vozom. Konj pa se je splašal in Julijana je padla pod voz, ki je šel čez njo. Dobila je zelo hude poškodbe po vsem telesu in je le malo upanja, da ostane pri življenju.

8 letni Milan Habjan iz Trzina 63. je šel davi v domači hlev. Konj pa ga je z vso silo brenil v trebuh. Nesrečnega otroka so s smrtno nevarnimi poškodbami prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Dinar Anton Dimnik je v Dobrunjah tako nesrečno padel, da si je zlomil desno nogo.

Revež je 61 letni dinar France Petkovšek v Grahovem 61. Doma ima smrtno bolno ženo. Rad bi ji bil izpolnil neko željo in revež je tako hitro teklo po vasi, da si je zlomil desno nogo in je moral v Ljubljano v bolnišnico.

Posestnik B. I. iz Srebrnika pri Sv. Petru pod Sv. Gorami je imel navado loviti ribe z različnimi razstrelilnimi sredstvi. Blizu vasi Polje pri Sv. Petru je hotel, kot ponavadi, na zgoraj omenjeni način naloviti nekaj rib. Imel je s seboj baže dinamične naboje s prizigalno vrvico. Ko je hotel prizigati vrvico in nato ves naboj vreči v vodo, mu je naboj nenadoma v roki eksplodiral in mu dobesedno odtrgal obe roki v dlaneh. Dobil je tudi manjše poškodbe na obrazu. Ranjencu je nudil prvo pomoč domači zdravnik, nekar so ga takoj prepeljali v bolnišnico v Brezice.

Tabor bojnikov na Brezjah

So se med našim narodom moške, kot da bi bili izklesani iz skale triglavsko, neustrašni borci za sveto pravo zemljo naše in laki kot nakovalo kovača. Pa naj je še tako lilo v potokih ravno one dni pred našim zborom, pa naj so nam neštete prireditve teh dni vzele najmanj 5000 mož, pa naj je bila tudi odbita prošnja, vendar niso klonili moške in kljub vsemu se je v soboto že in v nedeljo zbralo preko 5000 odličnih mož trpinov iz vojne in ki se sedaj tvorijo jedro našega ljudstva. Prišli so k Mariji, da ji potožijo težave, da se pogovore z njo kot preprosti otroci in da jim Ona vlije novega poguma in nove vztrajnosti. Kako veličasten prizor! Do zadnjega kotička napolnjena cerkev breška in pred oltarjem mogočen zbor bivših borcev pevcev. »Ti, o Marija!«, vse tri kitice te lepe pesmi so se dvigale kot plameteče rakete k božjemu prestolu: kot da bi šumeli vsi naši gozdovi, kot da bi pozvali vsi naši zvonovi, so peli naši moške. Nato je kurat Bonač v zanositem govoru tolažil napikpavačo čustva navzočih in zdela se je, kot da bere misli naravnost iz sre sobojnikov. Z vrha teh piramid zre 40 stoletij na vas, vojaki, je vzkliknil Napoleon pri Embabeku v Egiptu l. 1798.; na nas, tovariši, pa zro piramide lobanj in okostij naših tovarišev vse do Martina Colariča in kot zamolklo grmenje topov: čujemo že njihove glase, ki nas kličejo, vabijo, češ, le tu pri nas je prava zmaga, le tu pri nas je pravi mir. Udari tambur, zatrobi tuborno rog, zasvirajte pozavne pesem žalostinko in dična godba »Sloga« iz Ljubljane je zaigrala med govornim mrtvaško simfonijo in vlačno je postala naše oko! Omenjal je govornik nadalje pisatelja Trdino, kako opisuje o znanih bajkah o Gorjancih strašno gluho lozo in jo spretno primerjal s krvavo bojno poljano. Vse naokoli razbito, udje, kosti, mrtvaške glave, oprema raztresena in med tem strašnim razdejanjem zemlje in ljudi dopisnico s tiskano vsebino v 10 jezikih bivše monarhije: Zdrav sem in dobro se mi godi. — Šekspir sam nima hujšega prizora.

Pa Trdina nadaljuje: Ko sem končal molitev, so padle z mene hipoma vse stiske in težave. Zdrav in vesel sem skočil kvišku in se zopet oziral po znanem svetu. Videl sem lepi Ljubenski hrib in na njem prijazno cerkev sv. Vida. Tudi mi, bojnikov, smo se ozirli iz grozne loze Karpatov in Krasa in videli na Gorenjskem cerkev sv. Vida, patrona na Brezjah. Nadvse žalostno, da nekateri nočejo in nečemo razumeti te razbičane, na Golgato gnane duše bivšega slovenskega trpina iz vojne in da jim je še to v posmeh ali nebitreba. Govoril

je o tistem, toda pravem junaštvu trpečih, žalujčih, kot sveta se živjujčih ljudi. Ne odskoči junaštvo Jurja na konju, Sigfrieda v blesteči bojni opremi, kraljeviča Marka z buzdovanom, marveč tiho, vztrajno, junaško prenašanje lastnih nadlog in težav. Kristus je prinesel meč na zemljo, ne da ga zgrabiš za ročaj, marveč da ga nosiš kot križ na svojih ramenih: Abstine et sustine.

Z veliko hvaležnostjo so bojnikov poslušali besede govornika, to se je videlo na obrazih teh dobrih ljudi. Nato pa je daroval najsvetejšo daritev bivši kurat Kogej in zvoki neumorne »Sloge« so poveljevali službo božjo.

Na koncu je tuborno zazvenelo: Blagor mu in Libera. Vsa množica se je po cerkveni svečanosti razprostrla pred ploščo, ki je vklesana kot hrabrostna sveltina na zunanji steni Marijine kapelice v spomin padlim domačinom. Tam se je vršilo odkritje plošče in javno zborovanje. Otvoril je zbor začasni namestnik predsednika ZSV Fr. Orehek. Pozdravil je navzoče zastopnike oblasti in predlagal brzojavko vladarju. Podpolkovnik Jugovič od vojnega okrožja je kot zastopnik naše armade v jedrnatih besedah pozdravil navzoče borce, kar je napravilo najboljši vtis na moše. Besede odličnega častnika so tolažilo padle v srca navzočih. Istotako so z velikim odobravanjem pozdravili zastopnika politične oblasti, namestnika okrajnega glavarja iz Radovljice Čermaka, ki je borec prav lepo pozdravil in nagovoril. Govorili so se lepe besede o organizaciji sre in duš, o miru, o medsebojni ljubezni, o pravem pozitivnem delu med narodom še tovariši: banski šolski referent Wagner, banski inšpektor Pire, v imenu invalidov Tome iz Ljubljane, domači župan in predsednik odbora za spomenik.

Z nekaj primernimi mislimi je končal še tajnik ZSV Bonač, nato se je prelopo zborovanje na prostem ob 1 v splošno zadovoljstvo zaključilo. Domače dekile je lepo deklariralo pismo slovenskega fanta z Doberdoba, pevec so nas zazibali z lepim petjem v preteklost težkih dni in kljub vsemu je šlo navzlic črnogledom, navzlic nergačem, navzlic slabemu vremenu. Pripomnimo še, da smo bili mi prvi, ki smo izmed vseh organizacij določili 10. avgust kot naš dan, in je že rajni Colarič prosil društva, naj se na to ozirajo. Zaman. Ravno to nedeljo je bilo preko 20 prireditev po Sloveniji okoli. Naši najzvirnejši pa bodo držali zaoblubo Mariji v hudih časih: dokler bom gibal, bom šel gori k Vreku milosti, tolažbe in pravega miru!

Koledar

Torek, 12. avgusta: Klara, devica; Hilarija, mučenica.

Osebnosti

— Iz železniške službe. V I. skupino položne plate so napredovali zvaniki II. kategorije, II. skupine: Müller Viktor, Maribor glav. kol.; Kraljič Josip, Ljubljana gor. kol.; Artač Franc, progovna sekcija Ljubljana glav. proga; Cvajnar Michael, Medvode, Klinar Matevž, Jesenice; Krtek Ferdinand, Tezno; Longus Janez, Jesenice; Pagaruzzi Ziga, Jesenice; Pernat Ivan, progovna sekcija Maribor kor. proga; Posavec Anton, Čakovec; Prijatelj Josip, Jesenice; Sabotik Jernej, Breg; Sajko Ivan, Slov. Bistrica; Škofec Josip, progovna sekcija Ljubljana glav. proga; Vasič Martin, progovna sekcija Zidani most; Walland Jakob, Celje; Bernard Ivan, Jesenice; Bizjan Franc, Ljubljana gor. kol.; Borštnar Ivan, progovna sekcija Celje; Crepišek Anton, Sevnica; Čuk Leopold, Trbovlje; Drož Ivan, Maribor; Golob Anton, Celje; Hafner Nikolaj, Ljubljana gor. kol.; Hirsman Franc, Ljubljana gor. kol.; Ivančič Rudolf, Maribor gl. kol.; Jacec Peter, Čakovec; Jerina Franc, Logatec; Kastelic Anton, Planina; Kern Alojz, Ljubljana gor. kol.; Knez Anton, progovna sekcija Celje; Košir Franc, Novo mesto; Košnjek Janez, Jesenice; Kovačič Franc, Čakovec; Kranjc Jožef, Maribor glav. kol.; Kresnik Martin, Sv. Jurij; Lapanja Frančišek, Novo mesto; Lovšin Jožef, Ljubljana, glav. kol.; Majdič Ferdinand, Ljubljana glav. kol.; Masler Anton, Jesenice; Milavec Frančišek, Brežice; Novak Janez, Ljubljana glav. kol.; Ozmeč Josip, Macinec; Pesec Ivan, Mursko Sobota; Peric Andrej, Novo mesto; Peierl Martin, Ljubljana glav. kol.; Pirc Alojzij, Ljubljana gor. dol. proga; Podberšek Michael, Novo mesto; Pogačar Franc, Jesenice; Pogačar Jakob, Novo mesto; Polončnik Andrej, Zidani most; Prešeren Josip, progovna sekcija Jesenice; Purkari Alojzij, premikalec, Jesenice; Ribič Ivan, Maribor glav. kol.; Rogina Jurij, Velenje; Sitar Alojzij, Novo mesto; Smolej Alojzij, progovna sekcija Jesenice; Strašek Alojzij, Ljubljana glav. kol.; Susteršič Franjo, Ljubljana glav. kol.; Švagan Josip, Maribor glav. kol.; Tomazin Jakob, Jesenice; Tremi Oton, Maribor glav. kol.; Urbanija Franjo, Ljubljana glav. kol.; Verdnik Franc, kurilnica Maribor; Zaberl Ivan, Maribor kor. kol.; Zbogar Anton, Novo mesto; Bole Leopold, Šmartno ob Paki; Cibec Avgust, kurilnica Ljubljana I. glav. kol.; Čuk Ivan, Kotoriba; Dernač Alojzij, Rajhenburg; Ferschitz Alfred, Tezno; Golob Janez, Ljubljana glav. kol.; Herman Ivan, Ljubljana glav. kol.; Ježovnik Ludvik, Tezno; Jure Anton, Ljubljana glav. kol.; Justin Ivan, Vrhnika; Kadunc Alojzij, Ljubljana glav. kol.; Kotnik Franc, Maribor glav. kol.; Kožar Avgust, Jesenice; Kračman Anton, progovna sekcija Ljubljana gor. dol. proga; Kreiner Franc, Maribor kor. kol.; Lavrič Janez, Novo mesto; Lenasi Avgustin, Ljubljana glav. kol.; Lukman Franc, Ljubljana gor. kol.; Mally Franc, Tezno; Piletič Franc, Gradac v Beli Krajini; Pintar Franc, progovna sekcija Ljubljana glav. proga; Radetič Ivan, Ljubljana gor. kol.; Ravnič Ivan, Ljutomer; Remih Franc, Maribor glav. kol.; Renčič II. Franc, Ljubljana glav. kol.; Sakeljak Anton, Maribor glav. kol.; Stepič Peter, Šmarje-Sap; Strekelj Ivan, Ljubljana gor. kol.; Schwarz Ivan, Ljubljana glav. kol.; Tome Avgustin, Murska Sobota; Ulbi Martin, Sevnica; Verdir Josip, Jesenice; Vrtačnik Franc, Velenje; Widmar Ivan, Ljubljana glav. kol.; Zagar Ivan, Ljubljana gor. kol.; Zivko Ivan, Maribor glav. kol.

★ Pri motenjih v želodec in črevih, bolečinah v trebuhu, razdraženosti, nervoznosti, omotici, težkem snu, splošnem slabopoutju, zmanjšani moči za delo se doseže olajšanje z dnevno čašo naravne »Franz-Josef«-grenčice. Slovitni zdravniki hvalijo izbornu lekovitost, ki jo nudi »Franz-Josef«-voda v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo posebno polnokrvnim, korpulentnim ljudem, trpečim na protinu in hemeroidih. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

DIŠAVE SLON

Kuhinjsko posodo

aluminijasto, emajlirano, modro, sivo, rujav, prvovrstnih znamk, ima v največji izbiri vedno na zalogi trdka z železino

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35

★ Angleški učitelji in profesorji v učiteljski koloniji v Lelaku. Velika, 6. avg.: Te dni je prišlo iz Dubrovnika v Velaku okrog 50 angleških učiteljev, učitelje in profesorjev. Na povabilo UFS so v učiteljski koloniji prebili lep večer. Pristrčno jih je pozdravil v imenu jugoslovanske fer. učiteljske šef kolonije g. Slavko Mrovič, izražajoč veselje, da more pozdraviti kolege in kolegice Vel. Britanije in željo, da bi odnesli najlepše spomine z našega Jadrana in se vrnejo drugo leto še v večjem številu, kar bodo pri nas povsod bratsko sprejeli. Za pristrčno dobrodoščilo se je zahvalil vodja angleške skupine profesor mister Jones iz Londona, izražajoč presenečenje nad sprejemom in željo, da bi mogel pozdraviti jugoslovanske fer. učiteljske v svoji domovini. Po pozdravnih besedah se je vršil animiran večer s petjem angleških in jugoslovanskih pesmi. Ob 1 ponoči so ob navdušenih klicih odpotovali proti Splitu.

★ Izletnikom na Jezersko. Slovensko planinsko društvo naznanja, da imajo izletniki na Jezersko, ki so člani SPD, dovoljen 25% popust na vozni cenah na avtomobilnih vozilih avtoprometne družbe Paar in Straus v Kranju, in sicer na progi Ljubljana—Jezerski vrh. Popust uživajo le tisti člani SPD, ki uporabljajo vozila kot turisti ali izletniki. Izključeni so od ugodnosti pa tisti, ki bi hoteli uporabljati samo progo med Ljubljano in Kranjem, ali dele te proge. Prav tako nimajo popusta prebivalci iz krajev med Kranjem in Jezerskim, če bi tudi bili člani SPD. Ugodnost velja do preklica. Prišla bo v dobro zlasti ljubljanskim izletnikom in lažje bo sedaj priti v enega izmed najlepših delov naše zemlje; posebno ugodno bo sedaj delati izlete na Jezersko, na Češko kočo ter ture v Savinjske planine.

★ Utonila je dveletna deklica Strgarjeva iz Zgoše. Padla je v rake, voda jo je nesla do mlinškega kolesa, ki jo je poškodovalo.

★ Avto v ognju. V nedeljo dopoldne med deževno in deseto uro je kakih 500 korakov od Medvoda zgorel nov luksuzen avto znamke Steyer, lasti tovarnarja Ed. Kocbeka iz Kranja. V avtomobilu sta bila šofer in pa sin lastnika avtomobila. Vzrok požara je bil ta, ker je odskočil pokrovec pri dovajalcu bencina, ki se je nabiral okrog dovajalca. Iskra iz motorja je užgala bencin. Ko je šofer ustavil avto in odprl pokrov na motorju, je mahoma zajel plamen ves avtomobil. Takoj so se začele topiti šipe, aluminijasti in železni deli. Plamen je švilgal kakih 10 m visoko. Avtomobil je popolnoma zgorel. Bil je zavarovan. Sreča je, da ni bilo v bližini nobene hiše, ker bi mogel nastati požar.

★ Vreme. Včeraj je v Ljubljani kazal barometer 763.4, toplomer 22.2° C. V Mariboru barometer 761.8, toplomer 21° C. V Zagrebu 762.7 — 23° C. Belgrad 761.8. Sarajevo 764.6 — 20° C. Skopje 761 — 23° C. Split 761 — 24° C. V Belgradu je padlo precej dežja (28 mm). — V teku popoldneva se je v Ljubljani precej zjasnilo in se ozračje segrelo, medtem ko je jutraj bilo le 11.1° C toplote, v Sarajevu pa celo le 9° C. Pač pa je včeraj jutraj znašal minimum toplote na Rabu celih 20° C. Tam je tedaj vendar še vroče, medtem ko pri nas pogrešamo toplote in ljudje in rastline.

★ O priliki Cankarjevih svečanosti na Vrhniki opozarjamo na tisto Cankarjevo knjigo, ki je najbolj njegova, ki nam ga prikazuje v najbolj resnični luči: to je Moje življenje. — Kdor se ni čital Cankarjevega lastnega življenjepisa, ne more trditi, da Cankarja pozna. Pravkar je izšel Calvijev prevod te knjige v italijansko in mahoma je postal Cankar italijanskim književnim krogom ljub. Koliko jih pa je pri nas, ki še niso čitali te velepomembne njegove knjige! Naročite si jo nemudoma v jugoslovanski knjižarni v Ljubljani. Cena broširanemu izdavu je Din 16.—, vezanemu pa Din 20.—. Naročite takoj, dokler zaloga ne poidel!

★ Redni občni zbor združenja graditelja kraljevine Jugoslavije sekcija Ljubljana se vrši dne 15. t. m. dopoldne ob 9 v posvetovalnici trg. in obrtne zbornice v Ljubljani, Bethovnova ulica števil. 10. Vabijo se vsi gl. člani združenja.

Ljubljana

⊙ Stalna konferenca Vicencijeve družbe naznanja vsem članom in znanem, da se bo brala sveta maša zadušnica za rajno gospo Marijo Sternad v stolnici, v sredo, dne 18. t. m. ob pol 7.

⊙ Vzemajna zavarovalnica zgrajena. Palača Vzemajne zavarovalnice je sedaj popolnoma dokončana, vendar pa delavci še izvršujejo mnoga notranja dela. V nekatere popolnoma dovršene lokale pa so se stranke že vselile. Kakor čujemo, se bo slovesna blagoslovitev poslopja vršila šele v jeseni.

⊙ Tudi Trgovski dom dograjen. Poslopje Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici je popolnoma dograjen in sedaj izvršujejo samo nekatera manjša dela. Slovesna otvoritev Trgovskega doma se bo izvršila še ta mesec.

⊙ Banske palače v novi obleki. Te dni so postavili okoli banke palače oder, delavci pa so pričeli omet palače prepleskavati. Palača, ki ima že dolga leta siv omet, se bo sedaj odela v belo barvo. Njena krassota se bo v novi obleki še bolj uveljavila.

⊙ Koncert ameriških pevcev v Ljubljani. Kakor že javljeno se bo vršil prihodnje sredo, dne 20. t. m. v Filharmonični dvorani koncert, na katerem nam bodo zapeli gosti iz Londona celo vrsto starih angleških madrigalov iz 16. in 17. stoletja, nato pa tipične angleške narodne pesmi. Mešani zbor, ki šteje 40 pevcev in pevki, je sestavljen iz članov 7 londonskih pevskih zborov. Seboj imajo tudi znamenitega baritonista in sopranistinja, ki bodeta nastopila v par samostojnih točkah. Vstopnice po običajnih koncertnih cenah bodo od srede dalje v predprodaji v Matični knjižarni.

⊙ Slab železniški promet v nedeljo. Kljub temu, da je bila zadnja nedelja lepa in da je bil zrak hladen, kar bi moralo naravnost vabiti izletnike iz mesta, je bil železniški promet izredno slab. Večje število, okoli 1500, se je odpeljalo z obema vlakoma Ljubljana—Vrhnika in Vrhnika—Ljubljana odkritja Cankarjevega spomenika. Na Gorenjsko pa je bil promet zelo slab. Tako se je iz Ljubljane odpeljalo na Otoče le 120 ljudi, ki so se udeležili slavnosti na Brezjah.

⊙ Pozen evet. Na vrtu ge. Antonije Herz v Mali šolnarski ulici 13 je jablana pognala lep zapoznel cvet.

⊙ Peskusen samonmor. V bolnišnico so pripeljali včeraj jutraj nezvestnega poštnega uradnika Ivana W. Zaradi družinskih razmer se je na svojem stanovanju obesil, vendar pa so domačini to v zadnjem hipu opazili in vrvi prerežali. W. ja so v bolnišnici operirali na vratu in je upati, da je bila operacija uspešna.

Nansenova dežela

Franc Jožefove dežele ni več. Ruska družba znanosti je ta del zemlje prekrstila v Nansenovo deželo.

Novo ime se temu otočju izvrstno prilega, ker so igrali otoki, ki se grmadijo tam pred severnim tečajem, v eni najbolj dramatičnih dob velikega raziskovalca Fridtjofa Nansena znamenito vlogo. Dežela, ki se sedaj imenuje po njem, mu je dobesedno rešila življenje in njegovo poznejše dragoceno človekoljubno delo, ki je doseglo svoj višek v letu, ko je skupaj s Herbertom Hooverjem

Gospod dr. Šiler je kot udeleženec slovenske skupine izletnikov v Oberammergau (pod vodstvom g. Vinka Zora od Prosvetne zveze) prejel gornjo sliko gđe. Preisingerjeve, predstaviteljice Marije Magdalene v slavni pasijonski igri, z njenim lastnoročnim podpisom. Kakor so časopisi poročali, je gđe. Preisingerjeva pretekli teden umrla — torej je poklonila gornjo sliko teden dni pred svojo smrtjo slovenskim posetnikom v spomin.

rešil na milijone ruskega prebivalstva, da ni umrlo za lakoto.

Fridtjof Nansen in skupina smelih mož si je l. 1893. na krovu znamenite ladje »Fram« utirala pot skozi plavajoča ledena polja v Severni Sibiriji. Uklenjena v led je ladja 35 mesecev blodila po Polarnem morju, ne da bi bilo kje videti kako celino, popolnoma ločena od vsega sveta. Po splošnem mnenju je bil Nansen s svojim moštvom izgubljen.

Ker se mu ni posrečilo, da bi z ladjo »Fram« dospel na severni tečaj, se je Nansen odločil, da gre z enim tovarišem peš na tečaj. Na to pot je vzel s seboj Johansena; odšla sta s tremi sanmi, 22 psi in dvema kajakoma (eskimski čolni). Cilja sicer nista dosegla, toda napravila sta najdaljšo pešpot v smeri proti tečaju, to je do 86. stopinje in 12 minut severne širine; od severnega tečaja ju je ločilo še 228 milj. Ko sta se moža obrnila zopet proti jugu, sta krenila na najdaljšo pot, ki jo je kdaj kdo napravil skozi arktično ledeno puščavo. Johansena je pobil lačen polarni medved, vendar je ostal živ.

Slednjič sta dospela na Evin otok, ki leži pred bivšo Franc Jožefovo deželo, sedaj Nansenovo deželo. Tam sta si zgradila kamenito kočjo in preživela v njej zimo; hranila sta se v glavnem z medvedovino. Spomladi sta se

General Douglas Mac Arthur, novi načelnik generalnega štaba Združenih držav.

odpravila na pot na večje otoke. Nansenov kajak je napadel ogromen mrož in zasadil svoje čekanje v šibko vozilo; vendar se je Nansen posrečilo, da se je s svojim tovarišem rešil na ledeno ploščo, ko se je čoln napolnil z vodo.

Ko sta se odpravila, da bi se po dolgem in nevarnem morskem potu vrnila v civilizacijo na Novajo Zemljo, je Nansen nenadoma zaslišal pasji lajež. Takoj je nadaljeval svojo pot in na svojo veliko radost dospel do Frederika Jacksona, voditelja angleške polarne ekspedicije. Dasi se je bil Jackson nekaj let prej seznanil z Nansenom, ga sedaj — bratčega, z dolgimi lasmi in temnopoltega — ni spoznal, dokler Nansen ni spregovoril. — Nansen in Johansen sta se nato na kitolovcu angleške ekspedicije vrnila domov. Nekaj dni

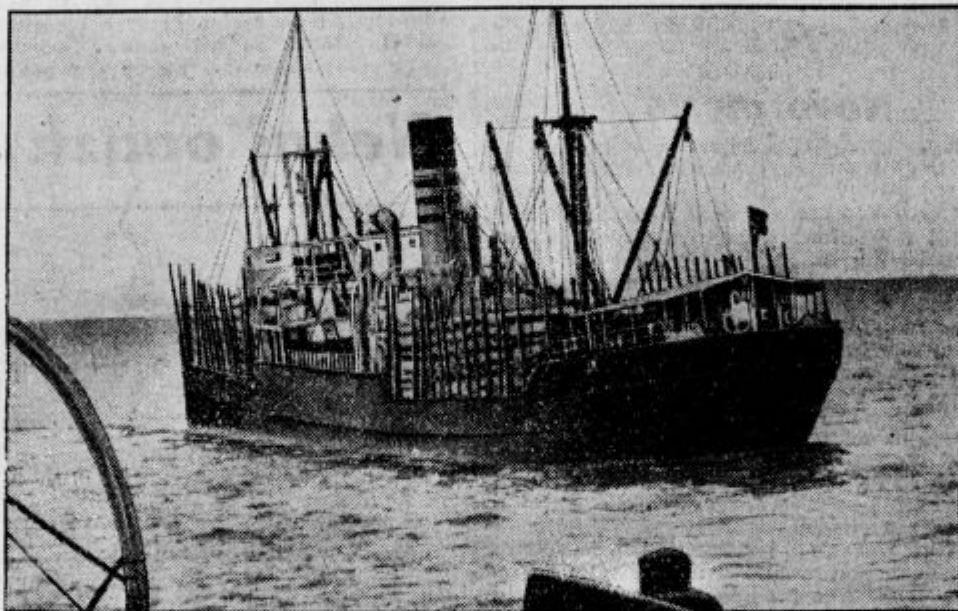
nato se je vrnila tudi »Fram«. Nansen, ki so ga vsi imeli že davno za mrtvega, so povsodi pozdravljali z največjo radostjo.

Bivša Franc Jožefova dežela, največja doslej v arktiku odkrita celina, ima svoj pomen v prvi vrsti v spominu na Nansena. To je sedaj z večnim snegom pokriti veličastni spomenik, ki se je dvignil na severu velikemu možu na čast. Razdeljen je na mnogoštevilne velike in manjše otoke. Kanali, rti in predgorja še čakajo svojih imen. Ker so te pokrajine popolnoma neobljudene, so imeli različni raziskovalci svobodno roko, da jih krstijo po svoji volji.

Po imenih, ki jih najdemo zaznamovane na zemljevidih, je lahko spoznati narodnost in leto posameznih ekspedicijskih in raziskovalcev: Brit. kanal, Aleksandrin otok, Harmsworthska morska ožina, Cambridgeski zatok, Wilczekov otok, Wayprechtovo morje, Dežela prestolonaslednika Rudolfa, Pierpont Morganova morska ožina, Vanderbiltovo preliv, Graham-Bollow otok, Whitneyjevo morje. Avstrijci, Angleži, Američani, Norvežani in Italijani so deležni na odkritju tega otočja v Severnem ledenem morju. Trideset izmed otokov je dolgih približno 10 milj in več, ostalih dvajset je majhnih. Nekateri otoki so dolgi do 50 milj. Kot celotna otoška skupina leži Nansenova dežela nekoliko severneje nego Svalbard (Spitzbergi).

Fridtjof Nansenova dežela ima izrazitejša arktična obeležja nego Svalbard. Imenujejo jo »najbolj tipično polarno deželo na svetu«. Oblika večine otokov je manj nego 1000 čevljev visoka planota z orjaškimi ledenimi kupolami. Samo pičlih pet odstotkov površine je poleti brez snega.

Samo mahovi, lišaji, nekaj vrst trave in mak rasto na kopninah. Na otokih žive severni medvedi in lisice; mroži in tjulnji vrve po vodah. Od marca do septembra oživlja otoke na tisoče golobov in drugih ptic.

»Kristijan Bors«, ruski tovorni parnik, ki mu ameriške oblasti v New Yorku kot prvemu niso dovolile iztovoriti lesa in s tem otvorile amer. gospodarsko vojno proti Sovjetski Rusiji.

Moderni ženski poklici

Neka vele mestna operna pevka se je bila prehladila. Ozdravela je, toda njen glas je šel po vodi. Kaj naj umetnica sedaj stori? Imela je sicer zelo čedne noge, toda plesati ni znala, da bi šla k baletu. Nekega dne je opazila v oglasu neke tovarne za nogavice: lepe noge v svilenih nogavicah. »Moje noge so lepše nego te,« je dejala in se zglasila na ravnateljstvu tovarne za nogavice. In dejansko so angažirali njene noge v reklamne svrhe. Umetnica je dobivala sedaj celo boljšo plačo nego prej pri operi.

Po vele mestnih živi na stotine dam od tega, da dajo v reklamne svrhe fotografirati svoje noge ali roke.

Pred veliko tovarno za žensko perilo v Berlinu stoji mlada dama kot vratar. Oblečena je v lilast vratarški kostim z zlatimi obšivi in zlato porto na čepici. — V izložbah vele mestnih trgovin nastopajo ponekod dekleta, ki kažejo občinstvu uporabo sesalnika za prah, raznih kuharskih priprav itd. Plača je večinoma zelo dobra.

V izložbi nekega česalnega salona v Berlinu je sedela krasna plavalaska, ki ji je kot Figaro oblečen frizer na trajno kodral lase. Namesto žensk so se pred izložbo ustavljali v prvi vrsti moški in ni bilo dolgo, ko je prišel v salon bogat Američan in plavalasko formalno zasnubil.

Po vele mestnih je videti krošnjarje, ki prodajajo torbice, dišave, umetne bisere in druge moderne zavrtnice. Kmalu se zbero okolu njega mlada, vitka dama, debela gospodinja s tržno torbo v rokah in stara dama. »Lepa torbica za samo štiri marke!« Najprej pristopi debela gospodinja in kupi; za njo kupi mlada dama in slednjič se ojunaci tudi stara dama in našteje denar za torbico. Sedaj dobe tek seveda tudi druge mimoidoče ženske in krošnjar dela bolj ali manj dobre kupčije. Vse tri prve dame pa so krošnjarjeve nastavljenke, tako imenovane »doppingdame«. Vsa boljša vele mestna krošnjara ima danes take »doppingdame«, ki zaslužijo dnevno po 50 do 100 Din.

Irak, država kralja Faizala. — Steje okroglo 2.900.000 prebivalcev. Glavno mesto Bagdad leži ob reki Tigris.

Sven Hedinovo proročanje

Ko se je slavn raziskovalec Sven Hedin pred 25 leti mudil v Lop-noru v Turkestanu, je naletel na jugu na reko Tarim in na jezero v njeni bližini. Po nekem 1600 let starem kitajskem zemljevidu bi se morala pa reka in jezero nahajati na severu. O tem piše Sven Hedin v tostvarni svoji knjigi: »Na podlagi tega, kar vemo sedaj o ploskovnih razmerah Lopske puščave, smemo tvegati trditve, da bo Tarim kmalu zopet našel nazaj v svojo staro strugo v Kuruk-Dariji. Samo vprašanje časa je, kdaj se bo ta del zemlje, Karakušin, tako prenapolnil z blatom, da bo reka prisiljena teči zopet proti severu. Najjužnejša veja Tarima niha sem in tja kakor nihalo. Če med vsakim nihajem poteče morda 1500 let, je to po geološki uri komaj ena sekunda...« Nekateri znanstveniki se v tem mnenju niso

Sevillska Madonna in Zeppelin

Svoj čas so bili dali Sevillčani Zeppelinu lep bakrotisk slavne Marijine podobe, da bi ga spremljala v Južno Ameriko. Nedavno pa so se začele plesti govorice, češ da so Sevillčani sliko samo posodili, sedaj pa da zaman čakajo, da bi jo dobili nazaj. Berlinski listi sedaj to govorico popravljajo tako, da je nekdo Sevillčane nahujskal, češ da luteranska posadka Marijine slike ne vidi rada, zato jo pa Sevillčani zahtevajo nazaj. Resnica pa je ta, da visi Marijina slika na častnem mestu v salonu in tu da bo z dovoljenjem Sevillčanov tudi ostala in zrakoplov še dalje ohranila pod svojim varstvom.

Otroški zločini v Sovjetski Rusiji

Francoski časopis »Revue des deux Mondes« priobčuje članek o propadanju mladine v sovjetski Rusiji in navaja naslednjo statistiko: V teku leta so zapuščeni otroci v Rusiji, izvezemši Moskvo, izvršili 29.527 zločinov. Od tega je bilo 13.041 tatvin, 59 konjskih tatvin, 88 roparskih napadov, 205 požigov, 118 umorov, 324 pokvečenj, 236 npravnih zločinov. Med 118 morilec jih je 20 v starosti od 10 do 12 let, 23 pa celo pod 10 leti. Skoraj vse požige so izvršili otroci, ki še niso dopolnili 11. leta.

Morzik (Nemčija), zmagalet na letošnjem evropskem poletu, ki je dosegel 427 točk.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 12. avgusta: 12.30 Plošče. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 18.30 Koncert godbe »Zarja«. — 19.30 Dr. Pavel Breznik: Mednarodni promet z našo državo. — 20.00 Prenos iz Zagreba. — 22.00 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Prenos z Bleda (Erich Herse).

Sreda, 13. avgusta: 12.30 Plošče. — 13.00 Časovna napoved, borza, plošče. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 18.30 Samospevi gđe. Lide Vedralove. Pri klavirju g. Marjan Lipovšek. — 19.00 Citraški tercet »Vesna«. — 19.30 Ura dobre knjige. — 20.00 Gostovanje članov mariborskega narodnega gledališča. — 21.00 Prenos z Bleda (Erich Herse). — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi

Sreda, 13. avgusta.

Belgrad: 12.45 Koncert radio-kvarteta. — 19.30 Tamburaški koncert. — 20.30 Pevski koncert in harla. — 21.45 Večerni koncert radio-kvarteta. — 22.45 Koncert zabavne glasbe. — Budapešta: 12.05 Koncert radio-kvarteta. — 17.00 Koncert cig. orkestra. — 18.30 Pevski koncert iz violino. — 20.00 Schumannov večer, nato plošče. — Dunaj: 20.05 Doživljaji na potovanjih. — 21.00 Renske pesmi. — 21.20 Cello in klavirski koncert. — 22.05 Plesna glasba. — Milan: 16.35 Mladinska ura. — 17.00 Plošče. — 19.30 Večerni koncert orkestra. — 20.40 Večerni koncert operetne glasbe; nato zabavna glasba. — Praga: 19.35 Arije. — 20.00 Koncert orkestra na pihala. — 21.00 Klavirski koncert. — Rim: 17.30 Popoldanski koncert orkestra. — 21.02 Simfonični koncert. — Toulouse: 19.00 Koncert. — 20.15 Koncert operetne glasbe. — Mor. Ostrava: 19.35 Arije. — 20.00 Koncert orkestra na pihala. — 21.00 Klavirski koncert. — 21.30 Koncert na cello. — Leipzig: 17.40 Popoldanski koncert. — 19.30 Koncert vojaške godbe. — 21.50 Haydnova klavirska dela, nato plesna glasba.

Sing Sing prenapolnjen

Število jetnikov v prosluli ameriški ječi Sing Sing je doseglo letos višek: tačas šteje 2250 jetnikov, med temi jih je 16 obsojenih na smrt. Kaznilnica obstoja sedaj 105 let, a je znašalo najvišje do letos doseženo število kaznjencev 2242.

Rabindranath Tagore med nemškimi dijaki ob posvetitvi »Jugendburga« v Hunsrücku (Porenje).

Važnost pravilnega razmerja rastlinske hrane za bogate in kakovostne pridelke

Glasnik kmet. ministrstva je objavil statistiko porabe umetnih gnojil v naši državi. Številke so sledeče: fosforna gnojila 62.500 ton, kalijeva gnojila 7600 ton, dušikova gnojila (čilski soliter) 2200 ton. Ako se te številke ocenijo s stališča znanosti o rastlinski hrani, potem nam pade takoj v oči najmanjša številka 2200 ton dušikovih gnojil in 62.500 ton fosforovih. Razmerje hranljivih snovi, ki jih rastline rabijo za gradbo svojega telesa in da rodijo mnogo in dober plod, je sledeče: pri žitaricah dušik, fosforna kislina, kalij = 1:0,5:1,1, pri krompirju 1:0,5:1,7; pri travi 1:0,4:1; pri vinogradu 1:0,4:1,2; itd. Poedine skupine kulturnih rastlin rabijo rastlinsko hrano v različnem razmerju v onem odnosu, kakršen rodijo plod. Rastline namreč delimo v skupine, ki rodijo v glavnem škrob, beljakovino ali pa olja (masti). Ako vzamemo srednjo vrednost potrebne rastlinske hrane, potem dobimo sledeče številke: dušik, fosforna kislina, kalij 1:0,5:1,1.

Sedaj pa primerjajmo številke porabe umetnih gnojil v naši državi s številkami fiktivne potrebe rastlinske hrane. Naše poljedelstvo je porabilo lansko leto umetno gnojilo v sledečem razmerju: dušik, fosforna kislina, kalij = 1:28:3,4. To razmerje nam da takoj odgovor, zakaj se v naši državi vedno slišijo prigovori: »Umetna gnojila niso nič vredna; tu in tam je uspeh, velikokrat pa nobeden.« Takoj moramo podpreti, da na žalost naši kmetovalci ne razločujejo, kakšno važnost imajo posredna umetna gnojila za rastlinsko hrano in da ni vseeno, kupi in raztrosi na njivo kalijevo sol, superfosfat, čilski soliter ali pa apneni dušik. Vsako od teh gnojil ima svojo posebno nalogo v življenju rastline. Ako manjka eno od teh, razruši se ravnotežje v rastlinski hrani. Dobrota žetve je neodvisna od za življenje neobhodno potrebnih snovi, ki so rastlini v najmanjši meri dostopne. Rastlina rabi v omejenem razmerju hranljive snovi. Ako ji ne damo, ona nam svoje nezadovoljstvo nad našim nerazumnim delom po-

kaže v slabi žetvi. To se pa pri nas v največ slučajih tudi dogaja. Poglejmo samo statistiko naših srednjih žetvenih pridelkov: v letu 1928-29. pšenice 1068 kg na 1 ha, ječmena 907 kg na 1 ha, koruze 1297 kg na 1 ha, krompirja 4524 kg na 1 ha, sladkorne repe 55.373 kg na 1 ha itd. V drugih državah so srednji žetveni pridelki mnogo večji, ali zato je tudi poraba umetnih gnojil v drugem razmerju. Vzemimo za primer Nemčijo, ki je v poljedelski tehniki v zadnjih letih najbolj napredna in racionalizirana. Poraba umetnih gnojil leta 1928-29. je bila v Nemčiji sledeča: 480.000 ton dušika, 510.000 ton fosforne kisline in 785.000 ton kalija. To je skoraj povsem pravilno razmerje, kot ga rastline potrebujejo glede hranljivih snovi. Ako se pri nas poraba umetnih gnojil želi racionalizirati in doseči z umetnimi gnojili one uspehe, ki se pri pravilni porabi lahko dosežejo, potem moramo razmerje porabe umetnih gnojil spraviti v sklad s potrebo rastlinske hrane. To bi pri obstoječem konsumu umetnih gnojil pomenilo, da moramo najmanj 28 kratno povečati porabo dušikovih gnojil in devetkrat porabo kalijevih gnojil, da doseže ravnotežje z uporabljenimi fosforinimi gnojili. Samo v pravilnem razmerju porabe umetnega gnojila je uspeh v poljedelstvu siguran. Harmonija rastlinske hrane lahko edino pomaga kmetovalcu, da pridelava mnogo kakovostnih pridelkov po sorazmerno nizkih pridelovalnih stroških. Zato bodi glavna skrb naših poljedelcev, da sedaj pred jesensko setvijo dobro preudarijo, katero umetno gnojilo in koliko naj kupijo, da bo rastlinam vsestransko udovoljeno. Eno takšno gnojilo, ki več ali manj ustreza potrebam rastlinske hrane, je »Nitrofoskal-Rušč«. Kmetovalec najmanj pogreši, ako mesto troh umetnih gnojil, Superfosfata oz. Tomazeve žindre, kalijeve soli in čilskega solitra kupi Nitrofoskal-Ruše, ki vsebuje vse to, kar rastlina rabi od mineralne hrane za svojo življenje: dušik, fosforno kislino, kalij in apno.

Udeležba na velesejmu v Solunu

Ministrstvo trgovine in industrije je sporočilo Zbornici za TOI, da se bo država oficijelno udeležila mednarodnega velesejma v Solunu, kjer si bo postavila svoj poseben paviljon. Otvoritev sejma bo 14. septembra. Ministrstvo želi, da se naši izvozniki udeležijo te gospodarske manifestacije in da pošljejo na sejem vzorce svojih proizvodov ter reklamni material, v kolikor ga imajo na razpolago. Razstavljalci naj pošljejo na svoje stroške glavne vzorce in reklamni material najkasneje do 25. avg. na naslov: Trgovski muzej, Belgrad, Miloša Velikog 29, z navedbo na pošiljki, da je blago namenjeno v Solun. Vse druge prevozne stroške, kakor tudi vse stroške na razstavišču samem nosi ministrstvo. Kdor se namerava udeležiti velesejma kot razstavljalec v našem skupnem paviljonu, naj to takoj sporoči Zbornici za TOI v Ljubljani. Sejem bo trajal do 1. oktobra t. l.

Sprejem učenek v banovinsko kmetijsko-gospodinsko šolo na Mali Loki. Na banovinskem posestvu Mala Loka, p. Velika Loka, se odpre dne 1. oktobra 1930 drugi tečaj kmetijsko-gospodinske šole, ki bo trajal 10 mesecev, t. j. do 31. julija 1931. Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih posestnikov za dobre kmečke gospodinjice, jim vepiti veselje do kmečkega dela in jih ohraniti kmečki hiši. Zato se sprejemajo v šolo izključno le kmečka dekleta. Pouk obsega poleg verouka, vzgoje, spisa in računanja, nauka o higieni in ravnanja z bolniki, vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja. Zlasti se pa poučuje teoretično in praktično poljedelstvo, živinoreja, mlekarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo, čebelarstvo, kuhanje, šivanje, pranje, likanje. Učenke se veščajo v gospodinskem knjigovodstvu, ravnanju z bolniki in bolno živino ter se zaposlujejo pri raznih delih na posestvu. Življenje v šoli sledi povsem življenju v naši kmečki hiši. Učenke morajo stanovati v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Celotna oskrbina (hrana, stanovanje, kurjava, razsvetljava itd., razen potrebnih za šivanje, knjig, zvezkov) znaša za označeno šolsko dobo 6000 Din. Dve tretjini oskrbine plača za učenke v smislu § 6. pravilnika te šole kraljevska banska uprava dravske banovine kot odškodnino za dela, ki jih opravljajo učenke na posestvu. Ostalo tretjino oskrbine 2000 Din plača učenka odnosno starši (varuh) v dveh enakih obrokih, in sicer polovico pri vstopu, ostalo polovico pa po preteku treh mesecev. Učenke, ki bodo sprejete v zavod, naj prinesejo s seboj v šolo po možnosti naslednje obleke in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, en par vrtnih čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za pomoči, dve spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, deset do dvanajst žepnih robcev, štiri kuhinjske, dva navadna in dva delovna predpasnika, dva para rjuh, štiri prevleke za blazine, štiri brisače, štiri serviete in jedilni pribor (žlica, vilice, noži). Če ima katera več oblek, jo sme prinesiti s seboj. Dekleta, ki hočejo vstopiti v kmetijsko-gospodinsko šolo, morajo izkazati, da so: 1. stare nad 16 let (krstni list); 2. dovršile osnovno šolo (šolsko izpustnico); 3. moralno neoporečne (navrstveno izpričevalo); 4. predložiti obvezo staršev oz. varuha, da plača vse stroške šolanja v smislu določenih pravilnika; 5. obvezati se, da se bodo strogo držale hišnega reda; 6. predložiti potrdilo županstva, da je hiš male oz. srednje kmetije. Prosilke morajo biti telesno popolnoma zdrave. Ob vstopu v šolo preide vse učenke uradni zdravnik. Učenke, ki brez pristanka vodstva šole med učenjem zapustijo zavod, mora plačati sama, odnosno starši (varuh) celotno oskrbino v znesku 6000 Din. Učenki, ki se izključijo iz zavoda, se ne povrne že vplačana oskrbina. S temi podatki in potrebnimi prilagami opremljene, pravilno kolkovane (kofek 5 Din) prošnje za sprejem naj se pošljejo najkasneje do 10. septembra 1930 vodstvu banovinske gospodinske šole na Mali Loki, pošta Velika Loka.

Izpremembe v trgovinskem registru. Vpis: Sportna delavnica B. Kolb, Vižmarje, p. St. Vid nad Ljubljano; Colon, jugoslov. tekst. podjetje, d. z. o. z., Ljubljana (50.000 Din); Miklavc Zane, Woinz (Karel); Harley-Davidson-Motor-Import, d. z. o. z., Ljubljana (60.000 Din); Klemenčič Oto in Bruno; Izpremembe: Banka Pehani & Ko. vpis kolekt. prokura Reitz Ivan; Združene oljarne, d. z. o. z., vpis prok. Savjovic Janka; vpisalo se so naradne izpremembe: Savjovic Janka; dr. pivovar Union, pri Kranjski ind. družbi in dodatek pogodbi »Tovarne za loženje dragih kovin, d. z. o. z. Izbris (radi opustitve): A. Bilehar, Ljubljana.

Odprava konkursov. Trg. tvrdka »Torac, d. z. o. z. v Ljubljani (poravnava); Cvikl Stanko, trgovec v Dobrni (poravnava); Klančnik Marija, pos. v Ojsterški vasi (vsa masa razdeljena).

— PEDE —

odstrani tako in brez sledu. »Creme Orizol« Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalozi: »Cosmochemia, Zagreb, Smilčičeva 29. Telefon 49-99

Dobave. Ravn. drž. rud. podjetij v Sarajevu sprejema ponudbe za dobavo koks in za dobavo tovernega avtomobila. — Ravn. drž. rudnika v Brezi sprejema do 21. t. m. ponudbe gelde dobave železa in osovini, kamene soli za konje, konopcev za konje in motovla, krtač za ribanje, raznega elektro-tehničnega materiala ter pisarniških potrebščin. — Ravn. drž. železarne v Varesu sprejema do 27. t. m. ponudbe glede dobave pogonskih vozilov. — Pri upravi smodnišnice v Kamniku se bo vršila 1 sept. ofert. licitacija za dobavo prediva od jute.

Borza

DENAR

Današnji devizni promet beleži nazadovanje tečajev. Odtod rezerviranost na trgu. Da zaključek je prišlo samo v devizah Berlin in Trst; privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst, dočim je Berlin dala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2270,50. Bl. Berlin 1344,50—1347,50 (1346). Bruselj 788,39 bl. Budimp. 988,61 bl. Curih 1095,90 bl. Dunaj 796,44 bl. London 274,40 bl. Newyork 56,22 bl. Pariz 221,66 bl. Praga 167,07 bl. Trst 294 do 296 (295).

Zagreb. Amsterdam 2265,38—2271,38. Berlin 1344,50—1347,50. Bruselj 788,39 bl. Budimp. 986,11 do 989,11. Curih 1094,40—1097,40. Dunaj 794,94—797,94. London 274—274,80. Newyork 56,12—56,32. Pariz 220,66—222,66. Praga 166,67—167,47. Trst 294,123—296,123. — Skupni promet je znašal brez kompenzacij 4,11 milj. Din.

Belgrad. Amsterdam 2267,50—2273,50. Berlin 1344,50—1347,50. Bruselj 786,89—789,89. Budimpešta 987,11—990,11. Curih 1094,40—1097,40. Dunaj 794,94—797,94. London 274—274,80. Newyork 56,12—56,32. Pariz 220,62—222,62. Praga 166,67—167,47. Curih. Belgrad 9,1275. Amsterdam 207,225. Atene 6,70. Berlin 122,79. Bruselj 71,95. Budimpešta 90,185. Bukarešt 3,0675. Carigrad 2,44. Dunaj 72,65. London 25,04125. Madrid 57,05. Newyork 514,025. Pariz 20,225. Praga 15,245. Solija 3,7325. Trst 26,93. Varšava 57,70. Kopenhag. 137,85. Stockholm 138,35. Oslo 137,825. Helsingfors 12,95.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Danes je bil znatnejši promet v državnih papirjih. Tendence za vojno škodo je bila danes v primeri s petkom slabša. Poleg investicijskega posojila Skode in 7% Blera je padel danes tudi zaključek v begluških obveznicah po 70. V bančnih papirjih je bilo nekaj več prometa in so se učvrstili tečaji Prastredione, slabšaja pa je bila Narodna banka. V industrijskih papirjih je bila zaključena osi-ješka Sečarana, nadalje Slavonija in Trboveljska. Zaključki so padli tudi v delnicah Dubrovačke plovidbe in Oceanie.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 97,75 bl. 7% Bler. pos. 87,50 bl. Celjska pos. 160 den. Ljublj. kred. 122 den. Prastrediona 910 den. Kred. zavod 170 den. Vevče 124 den. Stavbna 40 den. Šešir 105 den. Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 88,75—89 (88,75), agrari 55,50—55,75, vojna škoda ar. 437,25 do 437,50 (437,50), kasa 437,25—437,50 (437,50), 8. 438 bl., 12. 437—438 (438), tobačne srečke 40 bl., 8% Bler. pos. 97,50—97,75, 7% Bler. pos. 86,625—86,875 (87, 86,75), 7% pos. DHB 86—86,50, 6% begl. obv. 76—80—(70). Bančne delnice: Hrvatska 50 d. Katolička 38 bl. Poljo 56—57. Kreditna 96 d. Union 191—193, Juno 77,50—78 (77,50), Lj. kred. 122 den. Medjunarodna 63. den. Narodna 8,025—8,1. Obrtna 36 d. Prastrediona 910—915 (910, 912,50). Etno 150 d. Srbska 186 d. Zemaljska 135—136 (135). Industrijske delnice: Nar. sum. 25 d. Guttman 150 bl. Slaveks 200—202 (200). Danica 103—109. Sečarana Osjek 308—310 (310). Sečarana Bečkerek 900 do 1100. Nar. ml. 29 d. Osj. ljev. 175 d. Brod. vag. Union 120 d. Vevče 124 d. Isis 33 d. Ragusea 360—365 (365, 363). Oceanica 215—220 (215). Trboveljska 398—400 (400). Split cement 500 bl.

Belgrad. Narod. banka 8,090—8,100 (17 kom.). 7% inv. pos. 92 (26,400), agrari 56—56,75, vojna škoda 450 (100 kom.). 8. 541,50 d., 9. 453,50—454,50, 12. 462 (160), tobačne srečke 31—34, srečke Rdeč. križa 55 bl., begluške obveznice 78 den., 7% Bler. pos. 89,25 bl., 7% pos. Drž. hip. banke 89 bl. Dunaj. Don. sav. jadr. 91. Wiener Bankverein 18. Creditanstalt 47,50. Escomptes. 160. Aussereig. Chemische 164. Ruše 35,30. Mundus 159. Alpine 24,10. Trboveljska 49,25. Kranj. ind. 41. Leykam 4. Rima Murany 83,10.

Žitni trg

Tendence za pšenico je mirna radi bližajočih se terminov za koruzo pa neizpremenjeno vrsta. Danes je bila zaključevana baška pšenica po 182,50, banatska po 175 in koruza po 135—137,50. Zivahne je povpraševanje za krnila. Budimpešta javlja danes slabo tendenco, dočim je Chicago stalen. V ostalem ni izprememb.

Novi Sad. Pšenica: bč. 79/80 kg 175—177,5, gornjebč. 79/80 kg 172,5—177,5, sr. 78 kg 167,5—170. Koruza: bč., sr. 132,5—135, bč., sr. ladja Dunav 137,5—140, ban. 125—127,5, ban. ladja Dunav, Bega 137,5—140. — Promet: pšenica 24, oves 2, ječmen 2, koruza 51, moka 6, otrobi 6 vagonov. Tendence neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence slabša. Promet zivahen. Pšenica: okt. 18,42—18,71, zaklj. 18,46—18,48; marc 20,12—20,34, zaklj. 20,16—20,18; maj 20,90—20,93, 20,90—20,92. Rž: okt. 12,20—12,45, zaklj. 12,20 do 12,25; marc 13,50—13,80, zaklj. 13,40—13,50. Koruza: avg. 17,35—17,76, zaklj. 17,35—17,40; sept. 17,46—17,75, zaklj. 17,46—17,50; maj 17,57—18,—, zaklj. 17,57—17,58; transit avg. 14,80.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 45 vag. tramov, 1 vag. buk. oglja, hrške. Tendence neizpremenjeno mlačna.

Eksekutivni nakup: 4 vag. (ca. 25 m³) jelovih desk, ca. 75% smreke 4 m 118 mm 38 mm fko vag. meja Postojna m³ 670 Din.

Povpraševanje je za 300 kom. bor. drogov 2, 2,10 m, 17—22 cm, 300 kom. 2,50 m, 18—22 cm, 1000 kom. bor. neobrobjenih plohov 2, 1,60, 1,80 m, 35 mm, od 18 cm dalje, za lipove plohe 4 18/18, 18/25, 24/30, 30/30 cm; za 1 vag. neobrobj. bukovine 5 m³ 27 mm, 5 m³ 60 mm, 5 m³ 70 mm, od 3 m dalje, od 20 cm dalje, za večjo množino hrastovih cepanic in okroglic, za 1 vag. smrekovih desk 4 m 35 mm 25—40 cm, za 1 vag. 4 m 15 mm 25—40 cm.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edward Saborsky & Comp., Dunaj.) Na prosti trg je bilo pripeljanih 2.134 goved. Iz Jugoslavije jih je bilo 107. Na kontumacnem trgu pa je bilo 42 poljskih goved. Cene: Voli najboljši 1,95, I. 1,65—1,80, II. 1,55—1,60, III. 1,40—1,50, krave I. 1,40—1,60, II. 1,15—1,40, biki 1,30—1,50, klavna živina 0,70—1. Tendence: Prvovrstno blago se je podražilo za pet grošev, biki in klavna živina pa so ostali neizpremenjeni.

Jajca

Od našega zadnjega poročila se je cena zvišala na 1 Din. To preveč rapidno zvišanje je oslabilo konzum ter je potemakem nastopila reakcija. Momentano je nastopila stagnacija, ki pa predvideno ne bo trajala dolgo. Nakupna cena se je zopet znižala na 90 para. Da poudarimo, kako nezdruživo so naše nakupne razmere, naj navedemo, da so pretekli teden, ko smo bili primorani za naše blago franko tranzit Buchs zahtevati 158 sfrs za 1440 komadov, zahtevali Bolgari za istovrstno blago 146 sfrs franko tranzit Buchs za 1440 komadov.

Iz društvenega življenja

Pevski zbor Glasb. Matice Ljubljanske ima danes v torek ob 20 vajo mešanega zbora. Ker smo pred nastopom, je udeležba za vse člane, ki se nahajajo že v Ljubljani, obvezna. — Odbor.

Slovensko planinsko društvo. Osrednji odbor, sklicuje po § 25 pravil občni zbor Radovljanske podružnice. Ta se bo vršil dne 31. avgusta 1930 ob desetih v gostilni g. Kunstlja. Dnevni red običajen. Vršile se bodo tudi volitve novega odbora.

Osrednji odbor SPD.

Tujsko prometno in olupševalno društvo za Notranji Bohinji, s sedežem Sv. Janez ob Boh. jezeru, priredi dne 24. avgusta 1930 ob pol 4 popoldne tombolo z veselico in vinsko trgovatvo na vrtu in parku grand hotela Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru. Glavni dobitek obstoje: kompletna kuhinjsko oprema za 6 oseb v vrednosti Din 5000.— (gređenca, jedilno orodje, krožniki, lonci, stroj za rezanje mesa itd. itd.), dalje moško kolo, slamoreznica, vreča moke, zaboj sladkorja in še 400 lepih novih dobikov. Srečke so po 4 Din. — Srečke se na željo pošlje tudi po poštnem povzetju. Vsi dobiki, kolikor se jih bo izžrebalo, bodo objavljeni v »Jutru« in »Slovenecu« 5. sept. 1930. Kolikor dobikov bo zadetih izven Bohinja, bomo pošiljali po pošti, kdor nam bo javil natančen naslov in poslal zadeto srečko. — Kdor ne bo dvignil zadetih predmetov ali javil svojega naslova društvo do 15. septembra, pripade po tem roku vsak dobiček društvu. — Prosimo, pridite, posegajte in agitirajte pridno za srečke! Srečke se dobijo tudi na Jesenicah v trafiki na kolodvoru. Čisti dobiček je namenjen za napeljavo električne luči ob Bohinjskem jezeru in olupšavo našega lepega Bohinjskega kola. Vse informacije daje rade volje društvo.

Iz službenih objav

Vpisala se je nastopna zadruga: Splošno gospodarsko društvo, z. z. o. z. v Ljubljani.

Izpremembe: »Nabavljalna zadruga državnih namestencev in upokoencev za Ribnico in okolico, r. z. z. o. z. v Ribnici, Dol. (Izprememba pravil).

Kmetijska hranilnica in posojilnica v Videm Dobropolju, r. z. z. n. z. Izbrisal se je načelstveni član Steh Ivan, vpisal pa novoizvoljeni član načelstva Kokotec Janko, šolski upravitelj v Dobropoljah.

Stavbena in gostilniška zadruga »Delavski dom« na Glincah pri Ljubljani, r. z. z. o. z. Izbrisajo se člani načelstva: Telban Janko, Verbec Fr., Zirovnik Franc, Koren Franjo in Vrhunc Valentin, vpisajo se pa Ogras Franc, krojaški mojster, Vič, Tržaška cesta, Selan Ivan, kavopražilec, Ljubljana, Glinca 9, Pezdur Ivan, trg. poslovođa, Ljubljana, Gradišče 3, Vrhove Jože, učiteljski paznik, Glinca, Tržaška cesta 10, Jandi Anton, arhitekt, Rožna dolina, cesta X/12.

Hranilnica in posojilnica pri St. Joštu nad Vrhniko, r. z. z. n. z. Izbrisajo se člani načelstva Skvarča Ivan, Grdadolnik Josip, vpiseta se člana načelstva: Zakej Pavel, posestnik, St. Jošt št. 24, Droftina Andrej, posestnik, St. Jošt št. 16.

Hranilnica in posojilnica v Zireh, r. z. z. o. z. Izbrisajo se člani načelstva Oblak Jože. Vpiše se član načelstva Erzenožnik Ivan, posestnik na Dobravi št. 16.

Kmetijsko društvo za občino Stara Loka s sedežem v Virmažah, r. z. z. o. z. Izbrisajo se člani načelstva Trilar Gasper. Vpiše se član načelstva Trilar Matej, posestnik, Sv. Duh št. 28.

Mali dom, stavbna in stanovanjska zadruga, r. z. z. o. z. Izbrisajo se člani načelstva Hlade Andrej. Vpiše se kot član načelstva Primožič Jernej, uslužbenec državne železnice, Ljubljana VII, Mali dom, objekt VIII.

Vinarska in kletarska zadruga v Mediki, r. z. z. o. z. (Izprememba pravil).

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani, r. z. z. o. z. Vpiše se pooblaščenec za sopolisovanje Smodiš Janko, tajnik zadruge.

Izbris: Delavsko-kmetijska matica v Ljubljani, r. z. z. o. z. v likvidaciji. (Končana likvidacija.) Načrt o nadrobni delitvi v katastrski občini Košnica ležečih, v zemljinjnih vlogi št. 81 iste katastralne občine vpisanih parcel bo od dne 17. avgusta 1930 do vseheta dne 30. avgusta 1930 v občinskem uradu Celje-okolica razgrujen na vpogled vsem udeležencem.

Načrt o nadrobni delitvi v katastrski občini Dravci ležečih, v zemljinjnih vlogi št. 54 iste kat. občine vpisanih parcel bo od dne 17. avgusta 1930 do vseheta dne 30. avgusta 1930 v občinskem uradu v Dravcih razgrujen na vpogled vsem udeležencem.

Razpis. Ker je zakupna doba obč. lovišča Velika vas potekla s 30. junijem 1930, razpisujem javno dražbo občinskega lovišča Velika vas v litijem okraju za torek dne 19. avgusta 1930 ob 10 dopoldne pri okrajnem načelstvu v Litiji v sobi št. 2.

Razpis služb. Pri moški kaznilnici v Mariboru se oddaja 2 mesti paznikov zvančnikov odnosno služiteljev. Lastnoročno spisanje, pravilno kolekovanje in opremljene prošnje v smislu čl. 12 uradniškega zakona je vložiti najpozneje do dne 25. avgusta 1930 pri ravnateljstvu.

Poizvedovanja

Odletela sta dva mala modra papagaja. Kdor kaj ve, se prosí, da jih proti nagradi prinese na Mirje št. 6.

Preprodajalci, pozor!

Dunajski veletrgovec manufakture ima v Mariboru večjo partijo blaga za moške obleke po najnižjih cenah za oddati. Radi likvidacije svojega podjetja popusti carino in vse stroške. — Interesanti naj pišejo na upravo tega lista pod značko »Kassaverkauf«.

Garantirana konstrukcija!

Prostor za posteljnino.

Franc Jaeger
tapetništvo

Priporoča svoje najmodrne, spalne fotelje, vseh vrst modroce, otomane itd.

Ljubljana, Sv. Petra nasip 29

Najmodernejša oblika!

Mag. št. 29.671/30.

RAZPIS

Načelstvo mestne občine ljubljanske razpisuje

oddajo kleparskih, krovskih, zidarskih, slikarskih in pleskarskih del pri renoviranju fasad ter stopnišč in vež v hiši meščanske imovine »Kresiji« v Ljubljani.

Pojasnila in razpisni pripomočki se dobijo med uradnimi urami pri mestnem gradbenem uradu, šolski drevored št. 2/II. Tamkaj se tudi vlagajo pravilno opremljene ponudbe najkasneje do dne 14. avgusta 1930 do 11 dopoldne.

Mestno načelstvo v Ljubljani, dne 11. avgusta 1930.

Mag. št. 29.672/30.

RAZPIS

Načelstvo mestne občine ljubljanske razpisuje oddajo:

zidarskega in težaškega dela za renoviranje magistratnih poslopij

Razpisni pripomočki se dobe v mestnem gradbenem uradu med urad. urami. Ponudbe je vložiti do dne 18. avgusta 1930 do 11 dopoldne v mestnem gradbenem uradu, šolski drevored št. 2/II.

Mestno načelstvo v Ljubljani, dne 11. avgusta 1930.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Občinski tajnik

z gimnazijsko maturo in večletno prakso išče primerno mesto. — Dopise na oglas. odd. »Slov.« v Mariboru pod: »Tajnik«.

Trgovski pomočnik

Zagrebian, mešane stroke, agilen in verzan v vseh trgovskih poslih, govori hrvaški in nemški — išče nameščenja za takoj. Mihajlovič, Metelkova ul. 2/II, Ljubljana.

Prodajalka

začetnica, išče mesta v mestu ali na deželi. Izučena je v vseh strokah. Nastopi lahko takoj ali pozneje; je zelo vestna in poštena. — Naslov pove uprava »Slov.« št. 9032.

Vrtnar

v svojem poklicu dobro izvešan, išče službo. Ponudbe pod šifro »Nastop takoj« na upravo »Slov.«

Iščem mesta

blagajničarke ali pisarniške službe sploh za prav majhno plačo, v mestu ali na deželi. — Ponudbe upravi »Slov.« pod šifro »Hvaležna« št. 8908.

Radiotehnika

potrebujem, veččega, zaposljuje, starejše prakse za takojšen nastop. — Ponudbe in prepise pričeval na upr. »Slov.« v Ljubljani pod št. 8982.

Dekle z dežele

ki zna nekoliko kuhati in opravljati hišna dela, išče stalno službo k boljši rodbini. — Naslov pove uprava »Slov.« št. 9112.

Natakarica

zmožna kavicje, išče službo do 20. avgusta. Dopisi pod »Poštena« upravi »Slov.«

Poklicni šofer

išče službo, v začetku za manjšo plačo. — Ponudbe pod šifro: »Nizka plača« upravi »Slov.«

Službodobe

zanesljiv se sprejme takoj. — Klun Matija, Kočevje.

Kovaški pomočnik

zanesljiv se sprejme takoj. — Klun Matija, Kočevje.

Učenka za šiviljo

sprejem takoj. — Naslov v upravi »Slov.« št. 9031.

Vajenca

sprejme trgovski vrtnar Ivan Vincekovič v Ptuj.

Trgovski pomočnik

po možnosti usnjarske stroke, kateri bi tudi postal po Sloveniji, se sprejme. — Ponudbe pod »Marljiv 66/št. 8981« na upravo »Slov.« v Ljublj.

Učenke

za mehanično umetno vezenje in predstiki sprejme Hitek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13.

Čevljar. vajenca

sprejem. — A. Mulej, modna čevlarna, Jesenice št. 134, Gorenjsko.

Kovašk. pomočnika

poštenega in treznega — sprejem po dogovoru k parni lokomobili 40 HP v izučitev kot kurjača za dobo predpisanih 6 mesecev. — Ponudbe pod: »Dobra služba« št. 9107 na upravo »Slov.«

Služkinja

pridna in poštena — se sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9080.

Učenec

poštenih kmetijskih staršev se sprejme za trgovino z mešanim blagom, zdrav, močan, ki ima veselje do trgovine. Naslov v upravi Slov. pod značko: »Na Dolenjsko« št. 9106.

Gospodinj

(upraviteljico) — starejšo, prvovrstno, ki je zmožna voditi in nadzorovati vse posle, iščem za večje poslast. Prednost imajo one, ki so že vršile slične posle. Služba prvovrstna in plača dobra. — Pisma in pričevala poslati na naslov: Gospa L. Želj, Vranje — Split, Dalmacija.

Vnajem

Na Miklošičevi cesti se odda vogalni lokal. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9029.

Na Miklošičevi cesti

se odda za pisarne več posameznih sob. Naslov v upr. lista pod št. 9027.

Delavnica

se odda za mesec oktobra. Priprava za vsako obrt, velika in svetla. — Poizve se: Izanska c. 27.

Zasluzek

Iščem

za vse kraje v državi zastopnike za prodajo nove patriotske slike. Prodajo je odobrilo in omogočilo pristojno ministrstvo. Zasluzek 3-6000 Din mesečno. Obrniti se je osebo ali pismo na Kovačević, Beograd, Kolarčeva 3/1.

Prodano

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladiska tla cenc oddaja Fran Suštar, Dolenjska cesta. Telefon 2424

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova c. 12 v oblačih in površnikih najcenejši.

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Tesan les

popolnoma suh, za takojšjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilijas«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, telefon 28-20.

Dobro idoča pekarna

se takoj prodaja. Poizve se pri g. Bosliču, pekarna, Zg. Gabernik, p. Potplat.

Prodano

3 špulmašine (stroje za navijanje volne), 6, 8 in 16 vreten, stroj za gumbe »Dürkopf«, Jaquard stroj, 90 cm širok, Links-Links stroj, 130 cm širok št. 9, kakor tudi rabljene pletilne stroje št. 8 in 10, vse v dobrem stanju in uporabljive, po nizki ceni. — Braća Hiršler, Zagreb, Gajeva ulica 3.

Posestva

Stavbna parcela vogalna, za Bežigradom, naprodaj. — Ponudbe pod »600 kv. metrov« upravi.

Autotaksi M. Hočevar

Novo mesto-Kendija Telefon št. 18

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da se je

otvorila mlekar

na Masarykovi cesti

v novi palači »Vzajemne zavarovalnice«, nasproti glavnega kolodvora. — Se priporoča

Kovačič.

Arhitekt Prosper Čulić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Arhitekt Ivan Ivačić.

Novo hišo

lepo, z vrtom, ugodno poceni prodaja Kmetič Miha, Tezno 175, pri Mariboru.

Koruzo za krmo

oddaja najceneje veletrgovina žita in moka A. VOLK, LJUBLJANA Rošjeva cesta 24.

Kupimo

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana. Wolfova ulica št. 3.

Sube ulenove

in brstove plohe

vseh dimenzij kupi takoj

Rojina Fr., strojno kolarstvo, Zgornja Šiška 50.

Stanovanja

Na Miklošičevi cesti se odda stanovanje, obstoječe iz 3 sob, za 1. november. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9028.

Stanovanje

dveh parketir. sob, kabine, kuhinje in shrambe, se odda blizu vile »Stadion«. Vselitev lahko takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9036.

Obrt

čaje in aparati za vkuhanje so prispele.

FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10.

Natečaj

1. Frančiškanski samostan Gospe zdravja v Splitu (Dobri) razpisuje

natečaj za izdelavo načrtov za zgradbo nove cerkve na Balatovi poljani.

2. Pravico sodelovanja imajo vsi arhitekti in inženjeri, državljani kraljevine Jugoslavije.

3. Člani ocenjevalnega sodišča so:

a) O. dr. Peter Grabič, provincijal.

b) O. dr. Ante Crnica, gvardijan samostana.

c) Arhitekt C. M. Iveković, prof. tehn. fakultete v Zagrebu.

d) Arhitekt Prosper Čulić.

4. Nagrade so: I. 14.000 Din (14 tisoč); II. 10.000 Din (10 tisoč); III. 6.000 Din (6 tisoč).

5. Rok oddaje 1. novembra 1930 do 18. ure upravi samostana.

6. Podatki za natečaj se dobe brezplačno pri upravi samostana v Splitu (Dobri).

V Splitu, dne 8. avgusta 1930.

Za upravo frančiškanskega samostana »Gospe od Zdravja« na Dobrem:

O. Metod Rudan, starejšina.

RAZPIS

Občinska uprava mesta Ljubljane razpisuje

oddajo naprave betonske škarpe in ograje ob Lončarski stezi

Ponudbe je vložiti pod običajnimi pogoji pri mestnem gradbenem uradu, Šolski drevored št. 2/II, do dne 18. avgusta 1930 do 11 dopoldne.

Navodila in razpis. pripomočke se dobi med urad. urami pri imenovanem uradu.

Mestno načelstvo v Ljubljani, dne 11. avgusta 1930.

Rumeni gusarij

(Sodobna zgodba.)

31. Barka.

Bilo je že pozno popoldne, pa vendar bi se videlo še kakí dve uri. Koliko je ura, Mihael ni vedel natančno, a do mraka ni bilo nikjer dobiti varnega skrivališča. Zaenkrat je bilo najbolje, da pridejo, kar mogoče, daleč iz vasi, kajti sadovnjak je bil majhen, pa bi ga sovražniki kaj lahko obkolili.

Vodil je oni drugi izmed rešilcev, Lo Fingov prijatelj. Koncem sadovnjaka je rastel sirek; steblo so segala človeku do ramen. Kitajec je brez besede vodil družbo v sirek in se nizko pripogibal, tako da ga iz daljave gotovo nihče ni mogel videti. Ostali so mu sledili v gošči vrsti; pazili pa so, da so setev pohodili kar mogoče malo, ker bi sicer pustili sovražniku sled.

Kmalu pa je bila vsa vas pokonci. Krik je vedno bolj naraščal in prihajal do ušes ubogih beguncev, ki so vedeli, da ne bo dolgo, pa jim bodo vsi ti kričaji za petami.

Prehodili so raje več ko polovico njive, ko se je njihov vodnik naenkrat ustavil in dal znamenje, naj se še niže sklonijo. Pošepetal jim je, da je videl na desni dva moža na odprtem polju, ki sta hitela proti vasi; gotovo ju je privabil krik.

»Zdaj sta pa že mirna,« pravi čez nekaj časa.

»Za mehoj!«

Četvorica je s sključenimi hrbti zopet nadaljevala

42

svojo pot. Sirkovo njivo so prehodili in prišli do ozkega pasu odprtega travnika, onstran pa je bilo žitno polje. Vodnik je postal le toliko, da se je v naglici prepričal, ali jih kdo ne vidi, nato pa šnil preko trave v žito, čigar steblo so kmalu skrila vse štiri.

Pokrajina v okolici je bila na splošno ravna, le tuintam so planjavo prekinjali grički in lahne vzpetine. Pa vendar: ako bi ne bilo žitnih polj, bi begunce lahko videli iz velike razdalje. Vodnik pa je poznal vsako ped zemlje, zato jih je lahko vodil od njive do njive, obenem pa se izogibal odprtih mest, kjer bi jih njih gibanje gotovo izdalo.

Vse je kazalo, da so se sovražniki za pogon vroče zavzeli. Od vseh strani so begunci slišali glasove gusarjev, ki so švigali semintja ter jih iskali. Glasovi so prihajali vedno bližje; zdelo se je, da so njihovo sled izhvali in še huje je bilo to, da so se zasledovalci lahko svobodno kretali, begunci pa so morali delati ovinke, da so se ognili odprtih mest.

Hiteli so na življenje in smrt in skoraj niso izpregovorili. Pol ure so tekli in še jih gusarji niso zagledali; tedaj so naenkrat zašli v past! Iz svojega skrivališča na riževi njivi so zagledali naravnost pred seboj skupino Kitajcev, od leve in desne so pa tudi prihajali glasovi, ki so le preveč razločno dokazovali, da bosta tudi ti dve skupini stopili baš na njihovo pot! Ako ostanejo begunci na mestu, jih bodo gusarji gotovo izsledili; pa če tudi krenejo v katerokoli smer — se je zdelo — se morajo zaleteti nevarnosti naravnost v žrelo!

Celo Lo Fingov prijatelj si ni vedel več pomagati. Bil je pač izvrsten vodnik, a neraben vojskovodja. V

tež stiski pa se je Eh Lang izkazal moža, ki ni z lepa v zadregi.

Na levi je bil jarek za namakanje, šest do osem metrov širok. Ob bregu pa je bil za kol privezan velik, plitev čoln, napol naložen z nekim dolgostebelnim rastlinjem. Čolnarjev ni bilo videti; morda sta to bila moža, ki so ju videli dirjati proti vasi.

Eh Sang je nasvetoval, naj bi šli v to barko in se skrili pod zelenje, dokler ne odidejo preganjalci dalje. Ni bilo časa, da bi tehtali razloge za to in proti temu; vsak je sicer vedel, da bodo srečno ušli le tedaj, ako gusarji barke ne preiščejo. Vendar pa je bila to vsaj neka možnost, dočim je drugje ni bilo! Ne da bi se tudi za hip obotavljali, so zdirjali proti barki, splezali vanjo ter potegnili zelenje nase.

Težko dihanje so ležali pod zeleno, mokro odejo. Ali bo kdo zaslutil, kam so se skrili? Napravili so si med stebli majčkene špranje, da so mogli skozi nje gledati venjak. Najprej so se prikazali preganjalci od desne in se ustavili nekaj metrov pred barko; prav tam je steza začela sekati riževno polje. Čez nekaj minut pa se jim je pridružila skupina od leve in takoj nato še skupina, ki je bila prej naravnost pred begunci, in med temi je Mihael spoznal mogočno postavbo Budžaka. Vseh gusarjev skupaj je bilo več ko dvajset.

Začeli so vse križem glasno govoriti, pa tako hitro, da jih Mihael ni mogel razumeti, le toliko je uganil, da se posvetujejo, kaj sedaj. Enkrat so med razgovorom stopili tudi nekaj korakov proti barki in Mihael je mislil, da je zdaj vse izgubljeno. Uiti ni bilo mogoče, boriti se — tudi brez pomena. Baš je že izgubil vsako upanje, ko so se gusarji naenkrat zopet ustavili in pokazali barki hrbet.

tež stiski pa se je Eh Lang izkazal moža, ki ni z lepa v zadregi.

Na levi je bil jarek za namakanje, šest do osem metrov širok. Ob bregu pa je bil za kol privezan velik, plitev čoln, napol naložen z nekim dolgostebelnim rastlinjem. Čolnarjev ni bilo videti; morda sta to bila moža, ki so ju videli dirjati proti vasi.

Eh Sang je nasvetoval, naj bi šli v to barko in se skrili pod zelenje, dokler ne odidejo preganjalci dalje. Ni bilo časa, da bi tehtali razloge za to in proti temu; vsak je sicer vedel, da bodo srečno ušli le tedaj, ako gusarji barke ne preiščejo. Vendar pa je bila to vsaj neka možnost, dočim je drugje ni bilo! Ne da bi se tudi za hip obotavljali, so zdirjali proti barki, splezali vanjo ter potegnili zelenje nase.

Težko dihanje so ležali pod zeleno, mokro odejo. Ali bo kdo zaslutil, kam so se skrili? Napravili so si med stebli majčkene špranje, da so mogli skozi nje gledati venjak. Najprej so se prikazali preganjalci od desne in se ustavili nekaj metrov pred barko; prav tam je steza začela sekati riževno polje. Čez nekaj minut pa se jim je pridružila skupina od leve in takoj nato še skupina, ki je bila prej naravnost pred begunci, in med temi je Mihael spoznal mogočno postavbo Budžaka. Vseh gusarjev skupaj je bilo več ko dvajset.

Začeli so vse križem glasno govoriti, pa tako hitro, da jih Mihael ni mogel razumeti, le toliko je uganil, da se posvetujejo, kaj sedaj. Enkrat so med razgovorom stopili tudi nekaj korakov proti barki in Mihael je mislil, da je zdaj vse izgubljeno. Uiti ni bilo mogoče, boriti se — tudi brez pomena. Baš je že izgubil vsako upanje, ko so se gusarji naenkrat zopet ustavili in pokazali barki hrbet.

»Judeška knjižnica te